

Revista de l'Associació
Cultural Ariany.
Març - Abril 1993.
N. 184 PVP: 300 ptes.

100 ANYS
DE
MIRÓ
ILLES BALEARS

— Setmana Santa —

Un any més, com cada any, després de sa Corema ha arribat Pasco, aquesta festa és de caràcter religiós i per tots es cristians representa molt.

Hi ha moltes maneres de viure aquestes festes, i segurament per cada un de nosaltres tendran un sentit o s'altre, lo que pretenim aquí no és analitzar es diferents sentits que pugui tenir, aquí no més farem una crònica de lo que han estat aquestes festes a Ariany.

Per començar parlarem del dia del Ram, es diumenge abans de Pasco, com ja és costum aquests dia es fa la benedicció dels rams d'olivera, per commemorar s'entrada de Jesús a Jerusalem, fa uns quants d'anys que aquest acte es fa a la Plaça de sa Creu, imatges de la qual podeu veure a la fotografia.

El Dijous Sant, es commemora el darrer sopar de Jesús, a Ariany hi va haver ofici solemne, lavatori de peus als dotze Apòstols, i processó pels carrers de costum amb les imatges de Jesús en la Creu i la Dolorosa.

El Divendres Sant, el vespre també hi va haver celebració, i després es va escenificar el Davallament i adoració de la Creu, després de la funció hi va haver processó, amb les imatges de Jesús mort i la Dolorosa les autoritats locals hi assistiren.

Els Dissapte Sant, a la missa hi va haver benedicció del Foc Nou i renovació de les promeses baptismals.

Després d'aquests dies

arriba el dia de Pasco, el matí processó de l'Encontrada, també a la Plaça de sa Creu, acte seguit solemne ofici del dia de Pasco, les autoritats locals també assistiren a aquest acte.

Després de l'Ofici, els Quintos "cantaren panades", primer a l'església, i després per totes ses cases del poble.

Aquesta és una tradició que any rera any es repeteix, per aquesta ocasió l'amo en Joan Frontera les va fer unes cançons, que ara vos oferim.

Llamentam no poder posar més fotografies d'aquestes festes, però per causes totalment externes a nosaltres a s'hora de fer es montage de sa revista no les teníem disponibles.

Que molts d'anys senyor Rector, a n'aquesta Pasco Florida, Déu li do molts d'anys de vida, i molts pugui esser nostro Pastor.

Senyor Batle arianyer,
es molts d'anys li volem dar,
molts d'anys pugui governar,
i així tots estarem bé.

Panades hem de menjar,
que es Pasco de Ressurrecció.
i ara amb aquesta cançó,
es molts d'anys vos volem dar.

Si pel cas teniu cap filla,
i no té cap enamorat,
que en trii un que li agrad,
de sa nostra companyia.

Som quintos amb unió,
de joves i jovenetes,
madona ses panadetes,
les rehem amb illusió.

Som quintos una vegada,
madona escoltau-mos,
qualque cosa donau-mos,
que serà apreciada.

continua a la pàg. següent

Conferència

A n'es poble arianyer,
 seguim sa tradició,
 i ara amb aquesta cançó,
 vos desitjam pau i unió,
 i que Déu vos ho pagui bé.

Cada any solem fer panades,
 d'un mè que solem matar,
 i és que no volem deixar,
 lo que mos varen ensenyar,
 ses nostres generacions passades.

Som quintos del noranta tres,
 que panades volem cantar,
 i és que no volem dixer,
 lo que d'ets altres hem après.

Amb aquesta hem acabat,
 ja vos cantam sa darrera,
 i que tota sa gent arianyera,
 tant si és jove com vella,
 tengueu salut i prosperitat.

Com tots sabeu enguany es compleixen 100 anys del naixement de Joan Miró, per commemorar aquest esdeveniment s'estan fent tot un seguit d'actes. El passat 23 d'abril hi va haver una conferència damunt es tema "Joan Miró i Mallorca", aquest acte estava patrocinat per la Conselleria de Cultura del Govern Balear.

El conferenciant va esser el nostre paisà Guillem Frontera.

Encara que l'assistència de públic no fos molt grossa (una vintena de persones), la conferència va esser molt interessant, ja que ens va acostar un poc més a la persona de Joan Miró.

S'ha de destacar el poc interès que hi ha en el nostre poble per aquests actes, ja que ni tan sols hi va haver cap representant de l'Ajuntament ni de cap altre associació d'Ariany, llevat de la tercera edat i de la Revista.

* Dia 8 d'abril ens va deixar l'amo en Bartomeu Sastre Parets (Santamarier), tenia 88 anys i era casat.

Descansi en pau.

* Dia 14 de març va néixer na Maria Margalida Mestre Ribot, és filla den Josep i de na Maria.

* Dia 20 de març va néixer na Margalida Esteva Socias, és filla den Rafel i de na Catalina.

Enhorabona als pares!

Adhesió per Gabellí Petit

L'Associació Cultural Ariany i la revista "Ariany", com a integrant d'aquesta associació; s'han adherit a la campanya per l'adquisició de Gabellí Petit per part del Govern Balear.

La possessió de Gabellí Petit està situada al peu de les muntanyes de la Serra de Tramuntana, a la confluència de les valls de Sant Miquel i de Fangar, travessades pel camí que antigament unia el poble de Campanet amb Pollença, devora l'església de Sant Miquel, que data del segle XIV, i les coves de Campanet. És un paratge molt hermós que encara es troba en un magnífic estat de conservació. La possessió presenta tot un conjunt d'elements de notable interès: un gran bosc d'alzines, les fonts Ufanés -un espectacular i bellíssim fenomen hidrogeològic: grans corrents d'aigua subterrània que surten a la superfície després d'un període intens de plugudes-, el talaiot prehistòric anomenat "Es Claper des Doblens", diverses mostres de la cultura i l'economia agràries tradicionals (sitges, forns de calç, sestadors, barraques...)

La Campanya va iniciar-se en saber que la possessió estava en venda. La petició de convertir-la en una finca pública parteix de la creença que d'aquesta manera la seva conservació mediambiental quedaria més garantida.

Pluviòmetre

MARÇ	
Dia 12	6 l.
" 14	2 l.
" 15	<u>1 l.</u>
Total.....	9 l.
ABRIL	
Dia 4	2 l.
" 16....	1 l.
" 17....	3 l.
" 24....	6 l.
" 25....	7 l.
" 26....	5 l.
" 27....	<u>8 l.</u>
Total.....	32 l.

ARIANY

Revista Local Independent
 Plaça de sa Creu, 2
 07529 Ariany
 Teléf.: 56 12 87
 D.L.: PM 207-1971

Edita:

Associació Cultural Ariany

Grup de Redacció:

Gabriel Frontera Mestre
 Jaume Taberner Ribot
 Catalina Pont Julià
 Tomeu Bauçà Frontera
 Margalida Taberner Ribot
 Joan Molines Julià

Dibuixos:

Jaume Capó Sansó

Imprimeix:

Apóstol y Civilizador
 * * * * *

Els articles, cartes i comunicats publicats en aquesta revista sols expresen l'opinió dels seus autors.

El primer dia d'abril moria a Pamplona Don Joan de Borbó i Battenberg, Comte de Barcelona i pare del Rei Joan Carles.

Pare del Rei?, com és que un Rei pot tenir pare?. No s'ha d'haver mort primer?. En la resposta a aquestes preguntes hi ha la clau de la grandària d'esperit que arribà a assolir Don Joan de Borbó.

El Comte de Barcelona va néixer fill del Rei Alfons XIII i de la Reina Victòria Eugènia de Battenberg. Com que era el cinquè de la família reial, no hi havia pràcticament possibilitats de que arribàs a heretar el tron d'Espanya; però aquella família semblava tocada per la desgràcia i en el curs dels anys la responsabilitat dinàstica vengué a recaure en ell.

Exiliat a Roma durant la República, es va casar allà amb una cosina seva: Dª Maria de les Mercès de Borbó i Orleans, emparentada també amb les reialeses d'Espanya, França i Brasil; d'aquest matrimoni nasqué el gener de 1938 el Rei Don Joan Carles.

Mort Alfons XIII i per renúncia dels germans majors Don Joan va esdevenir cap de la Casa Reial. Li hauria correspost reinat amb el nom de Joan III.

Però... a Espanya hi havia hagut la Guerra Civil i Franco no pareixia disposat a deixar el poder personal que ostentava tal plè de sang i sofriment. No feia comptes convocar eleccions, ni donar cap llibertat als espanyols, ni calia somniar amb Estatuts d'Autonomia, ni sindicats, ni... rès; i aquell que no estava conforme podia triar: o callar o partir.

Don Joan de Borbó intentà per tots els mitjans possibles fer veure al general que allò no anava de cap manera, i que Espanya i els espanyols tenien els drets mateixos que qualsevol altres ciutadans del món; també li va fer veure que la Monarquia Constitucional era el sistema que podia convenir més, ja que anava carregat d'història i tradició.

Franco li donà per resposta el silenci, el vetà a la premsa i deixà que falangistes i requetes el calumniassen constantment sense raó ni mesura.

Ell callava. Callava i feia. Aleshores vivia a Portugal amb la seva família. Educava i preparava el seu fill. Conscient de que no seria Rei mostrava el camí de la democràcia al jove príncep Joan Carles. Franco botà a Don Joan i cridà al seu fill, cregut que el faria estar a les seves ordres.

Però res va esser més bo de desmuntar que aquella tramoia feixiste que semblava que havia de durar mil anys. Ben ensenyat per son pare el jove rei va saber connectar amb la realitat del món i amb el desig unànim dels espanyols. Donà sobirania al poble per a que votés un Parlament en unes eleccions lliures i una Constitució votada per tots; democràcia, en una paraula, que és el millor sistema de govern que jamai hi ha hagut o hi haurà en el món.

Don Joan de Borbó, Comte de Barcelona, podia estar satisfet; i aleshores i amb una altura de mires extraordinària, renuncià al seu dret històric i reconegué a Joan Carles I com a rei seu i d'Espanya sencera.

S'ha dit que un home val més per les seves renúncies generoses que pels seus èxits i esplendors; si és així Don Joan de Borbó va esser tot un home i tot un Rei.

En pau descansi.

El grup de redacció.

Als Donants de Sang

La Unitat Mòvil dels Donants de Sang, es traslladarà a Ariany, per fer una extracció, dia 15 de Maig, a **Ca ses Monges**.

Aquests dos mesos, han estat plens d'informacions relacionades amb el nostre poble, ja sia per persones arianyeres, com per notícies referides a la Mancomunitat del Pla a la qual pertany Ariany.

GUILLEM MAYOL

Per començar, tractaré un tema gens agradable i que mai voldria haver de tocar com és la desaparició d'un arianyer.

Com tots sabeu, ja que ha tingut gran ressonància a nivell de tots els mitjans de comunicació, es tracta d'En Guillem Mayol Valls, arianyer de naixement, encara que a n'aquests moments no hi visqués, fill d'En Bernat Mayol (Botó), que el passat 24 de Maig, va sortir des del Port de "El Toro" cap a les Illes Malgrats prop de Portals Vells, amb la intenció de pescar calamars i a hores d'ara, encara no ha apariscut.

Davant aquesta tardança, es varen organitzar al dia següent la cerca de la barca per part de la Creu Roja, la Guàrdia Civil, el S.A.R (Servei Aèri de Rescat) i altres barques de pescadors, amb resultats completament negatius.

El passat 4 d'Abril, els pescadors de la zona organitzaren una recerca amb més de 20 embarcacions i també va ésser infructuosa.

I segurament a hores d'ara, ja no hi ha ningú que pensi en la possibilitat de trobar-lo en vida per lo que des d'aquestes pàgines volem expressar el nostre condol a tota la seva família així com el nostre recolzament moral davant aquest fet tan luctuós.

MN.BLAÍ DARDER I CALDENTÉY

Un altre arianyer que ha estat notícia i per sort més agradable, ha sigut Mn. Blai Darder i Caldentey, fins fa poc capellà destinat a Montreal, motiu pel qual va rebre al Novembre de l'any passat del Rei Juan Carlos I, la Creu de l'Ordre del Mèrit Civil.

Al Full Dominical del passat 7 de Març, va aparèixer una entrevista amb ell firmada per Nicolau Pons, que donada la seva importància i actualitat, reproduesc a continuació.

"Nascut a Ariany l'any 1927, ordenat l'any 1952 en el Congrés Eucarístic de Barcelona, vicari de Felanitx durant 8 anys i rector de Binissalem durant 11. Don Blai Darder s'animà a partir cap a Montreal (Canadà) el 7 de març de 1971 amb ocasió que la Comissió Episcopal demanà al Bisbe de Mallorca un capellà que es dedicàs a atendre els emigrants de llengua castellana d'aquell país.

Aleshores eren uns 55.000 espanyols més 5.000 sud o centre americans els qui hi havia al Canadà. L'any 1992, any que don Blai deixà aquesta tasca per tornar a Mallorca, havien passat els

emigrants sud o centre americans a 50.000 a Montreal i a 300.000 en el Canadà.

*Quina ha estat la feina, don Blai, feta amb aquests emigrants?

A part dels serveis sacramentals que oferíem a l'església de sant Joan Baptiste de Montreal, vaig fundar el CIPE (Centre d'Informació i Orientació per als Emigrants) amb el suport de voluntaris i ajudes del Govern federal del Canadà, del Govern Provincial i també del Govern Espanyol a fi que els emigrants tenguessin en el Canadà un ambient de feina humanament més acceptable i lliure d'obstacles burocràtics o civils. Érem un equip de tres capellans.

*Socialment parlant, com eren aquests emigrants?

Els espanyols, generalment, eren professionals i obrers qualificats, com també estudiants o professors o tècnics que anaven darrera una especialització del seu quefer. Els que venien del continent del Sud, o era gent fuga del seu país per motius polítics o era mà d'obra barata. Tots hi anaven en pla temporal per retornar al seu país d'origen més endavant..

*Quines diferències hi ha entre el catolicisme del Canadà i el nostre de Mallorca?

Es tracta de la cultura i, en general, la societat és com la nostra. Però, quant al catolicisme, recalcaria aquestes notes: el clergat, en el Canadà, forma petites comunitats i treballa més en equip que per aquí. L'Església en el Canadà, incloent els emigrants, auto-financen més l'Església que entre nosaltres i això ho veuen natural. També viuen més que a mallorca el sentit de comunitat. Hi ha entre ells més esperit de col·laboració i ajudes, i celebren la festa més conjuntament, més gojosament que nosaltres. Dins un mosaic de mol-

tes religions, estan oberts al vent d'un sà ecumenisme. Participen molt a l'Eucaristia i s'apunten fàcilment a tota classe de cursets: bíblics, carismàtics, de cristiandat, etc.

*Hi ha en el Canadà famílies mallorquines?

Són 7 o 8 famílies. Venien de Felanitx, Sant Joan, Muro, Pollença i Palma.

*Els emigrants d'Amèrica Llatina de quins països procedien? Com eren?

Arribaven de tot Amèrica, sobretot d'Amèrica Central, Colòmbia, Perú i Xile. Eren piadosos, sentimentals, tal volta un poc supersticiosos, entroncant amb creences autòctones o índígenes.

*Don Blai Darder tot aquest temps -22 anys, quasi res ha estat l'únic capellà mallorquí abocat d'una manera exclusiva en aquest món de l'emigració. Espanya té ara fora del país 3.400.000 emigrants cercant feina i un futur millor.

Amb data de 10-Nov.-92, don Blai rebé del Rei d'Espanya una condecoració: la Creu de Cavaller de l'Ordre del Mèrit Civil, mostra significativa de la feinada desplegada per don Blai per l'altra part de l'Atlàntic a favor dels emigrants de parla castellana.

Don Blai, a partir d'aquí poc temps passarà a servir la parròquia de Palma Nova i donarà atenció espiritual als nostres turistes.

Benvingut i ben rebut!

Aquesta "Fulleta", també li vol donar la benvinguda, al temps que li ofereix les seves pàgines per futures col·laboracions que segurament serien molt interessants.

GUILLEM FRONTERA

Un altre arianyer que també ha sigut notícia aquestes darreres setmanes i que ha sortit per tots els mitjans de comunicació, ha sigut En Guillem Frontera.

Per començar, "El Dia del Mundo", va a publicar el 21 de Març una entrevista a la qual feia un repàs al temps que duu al front del Casal Solleric de Palma amb exposicions retrospectives de pintors clàssics mallorquins com Ricardo Anckermann o Joan Bauzá i antològiques com la de Joan Miró, totes elles d'una gran acceptació.

Al llarg de l'entrevista, el vaig notar com a pessimista o més bé desillusionat, per la "mutilació", segons paraules seves, del pressupost del Casal que de 50 milions inicials, passàren a 24, i pel tancament que es farà del Solleric per obres, lo que suposarà que exposicions del desaparegut Joan Riutort, una d'En Calvet, una altra d'En Luis Castaldo i una dedicada a la "Nova plàstica a Mallorca", que ja estaven en marxa, quedin paralitzades o es cerquin altres centres a on es puguin dur a terme.

Si aquesta entrevista es publicava el 21 de Març, el 24, la premsa em sorprengué en la notícia de que En Guillem havia posat el seu càrrec a disposició del regidor de Cultura Josep Carles Tous.

Una de les notes de premsa aparegudes, deia exactament:

Guillem Frontera, director del

Casal Solleric de Palma, està reconsiderando su postura de continuar al frente del centro, tras presentar su dimisión recientemente al Ajuntament. La causa principal que le ha llevado a tomar esta decisión se centra principalmente en la inminente clausura del Casal para acometer las obras de restauración.

Ante esta situación, Frontera se cuestiona cuál será su labor al frente del Casal debido a la imposibilidad de realizar las exposiciones que, en principio, estaban programadas. La dimisión será efectiva de no llegar a un acuerdo entre el Ajuntament de Palma y el responsable del Solleric. Hasta ayer el responsable del Casal no sabía con seguridad cuál era la solución más favorable, en espera de la reunión que mantendrá con José Carlos Tous, concejal de Cultura. "Me llamaron para desarrollar un trabajo en cuya base estaba programar una serie de exposiciones, pero han ido cambiando radicalmente las condiciones generales, desde la infraestructura hasta otros aspectos, de modo que he replanteado mi situación".

Para que Frontera continuara en este cargo de confianza sería necesario, desde su punto de vista, que, en estas nuevas condiciones surgidas de los cambios, "viese claro que el trabajo a realizar pueda llevarse adelante. Si se trata de que el Ajuntament, debido a las obras, pueda realizar una o dos muestras al año, sería absurdo que tuviera un coordinador de actividades artísticas", dijo.

Aquesta postura d'ètica professional, ha sigut molt ben valorada i ha rebut alabances de per tot. Jo em quedaria en unes paraules de Juan Riera al diari "Balears" que diu: "Fageda lo tenia todo para alcanzar el éxito en el área de cultura, comenzando por un profesional como Guillem Frontera. Existente, duro consigo mismo y con los demás, lo seguro de Frontera es que donde él esté no habrá lugar a mediocridades".

Crec que avui en dia, quan no més sentim parlar de corrupció, comissions, AVES, FILESAS,..... topar amb un professional que renuncia a un càrrec, no sé si a hores d'ara li hauran acceptat la renúncia o no, per ètica professional, diu molt en favor del nostre país i per aquest motiu li vull expressar des d'aquestes pàgines la nostra admiració i recolzament.

EL SANEJAMENT D'AIGUA PER CODAGUA

La gestió del servei públic d'aigua potable i del sanejament dels municipis del Pla, ha estat adjudicat a CODAGUA.

Aquesta empresa, invertirà més de 1000 milions per la realització de les obres necessàries per l'abastament i sanejament d'aigua als pobles que formen el consorci.

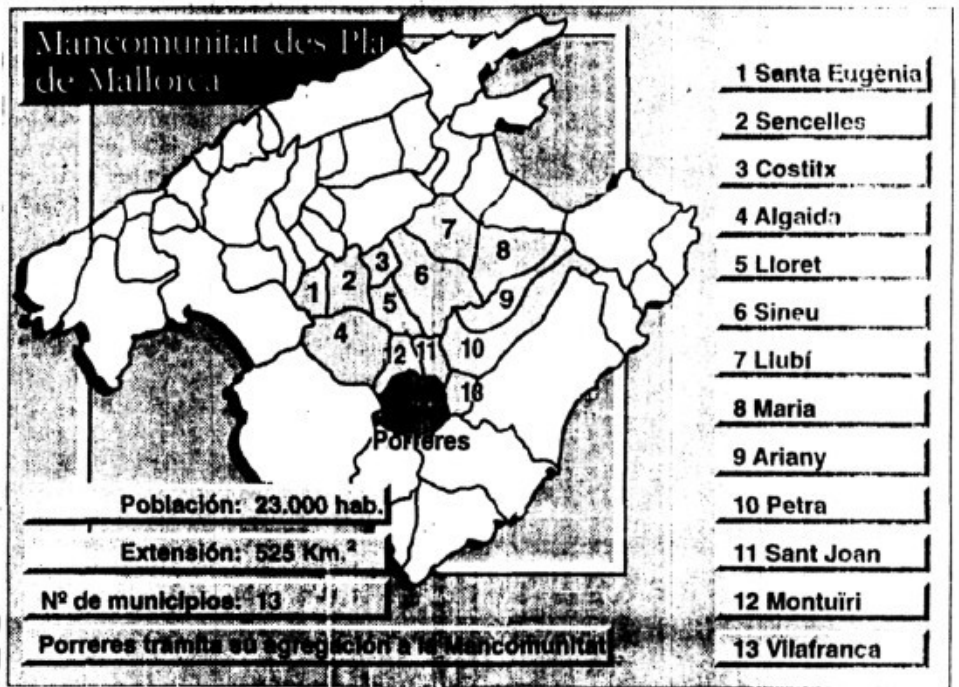
Com va quedar indicat al pasat número, CODAGUA va presentar dues ofertes, segons entràs o no dins el consorci, Sencelles en les quals, el metre cúbic d'aigua quedava fixat en 93'78 o 86'78 h segons estàs o no Sencelles dins el consorci, amb una quota fixe bimensual de 700 h.

Ara ja només queda esperar, que acabin d'una vegada les obres ens deixin els carrers en condicions, i....ja veurem com funciona tot.....

QUALITAT DE VIDA AL PLA

La Secció de Promoció de la Salut del Servei d'Acció Social i Sanitat del CIM, va presentar el passat mes de Març un estudi sobre la "Qualitat de vida a la Mancomunitat del Pla de Mallorca" amb unes conclusions molt interessants de les quals en detallaré algunes a continuació.

Per començar, diré que no se fins a quin punt aquest estudi és fiable, ja que els 13 municipis de la Mancomunitat tenen una població aproximada de 25.000 habitants i la mostra s'ha fet únicament damunt 400 persones ma-

jors de 16 anys, lo que no arriba a un 2 % de població, però pot esser indicatiu i sino, ho agafarem com a curiositat.

- Començarem per dir que d'aquest estudi ha sortit que el 42'1 de població no sab llegir o escriure.
- El 12'2 % són analfabets per complet.
- La mitjana d'edat és de 51'78 anys.
- El 84 % té aigua calenta.
- El 80'9 té fossa assèptica d'ús habitual en lloc de canalització d'aigües brutes amb el perill corresponent.
- El 8'7 % no disposa de water
- El 86'4 % no fa cap tipus d'exercici físic.
- El 60'3 % de malalties corresponen a les dones i el 39'7 % restant als homes.
- La mitjana de visites al metge, és de 6'97 a l'any
- Les malalties més freqüents són les relacionades en l'aparell locomotor.
- Els homes van al metge principalment per problemes cardiovasculars, d'ulls, urinaris, digestius i respiratoris mentres les dones, hi van per problemes de cames, sang, endocrins i genitals.

- El 60 % declara no haver anat al dentista el darrer any.
- El 17 % són fumadors i el 60 % no ha fumat mai.
- El 20'1 % té uns ingressos inferiors a 50.000 h.
- El 73 % està molt satisfeta de viure al seu poble, el 26 % està bastant satisfeta i tan sols el 0'8 % no està satisfet de viure al poble, lo que suposa que un 99 % de gent del Pla, està satisfeta de viure al seu poble.
- Es consumeix molt poca fruita, verdura, llegums i peix.
- El 50 % de la població, considera el poble segur, el 38 % molt segur i tan sols el 10 % gens segur, essent Algaida i Vilafranca, els pobles que es consideren menys segurs.
- En quant a les millores, els homes les demanen a les zones esportives mentres les dones reclamen una millor oferta cultural.
- Com a conclusió, es treu que el Pla de Mallorca, és una comarca amb una gent de marcat caràcter agrícola, envellida i d'un nivell cultural més bé baix.

Aquest estudi, tal volta només quedi amb això, amb un estudi, o a lo millor, no ho crec però tot-hom pot somniar, servesqui per obrir els ulls a qui correspongui per veure que el interior de Mallorca necessita una inversió, no només de despatxos, sino de realitats.

EDUCACIÓ D'ADULTS AL PLA

A la Mancomunitat del Pla, hi ha actualment 1247 alumnes que acudeixen a cursos de formació d'adults. Aquesta xifra, suposa el 15 % de la població activa que puja a unes 9000 persones. El 69 %, són dones i el 31 % restant homes.

El poble que té més alumnes, és Vilafranca en 167 i el que en té menys, Algaida en 32. Ariany, té 74 alumnes inscrits.

Els cursos que se imparteixen, són entre altres, els d'idiomes, cuina, macramé, comptabilitat, mecanografia, alfabetització, Formació Professional, Graduat Escolar i Accés a la Universitat per majors de 25 anys.

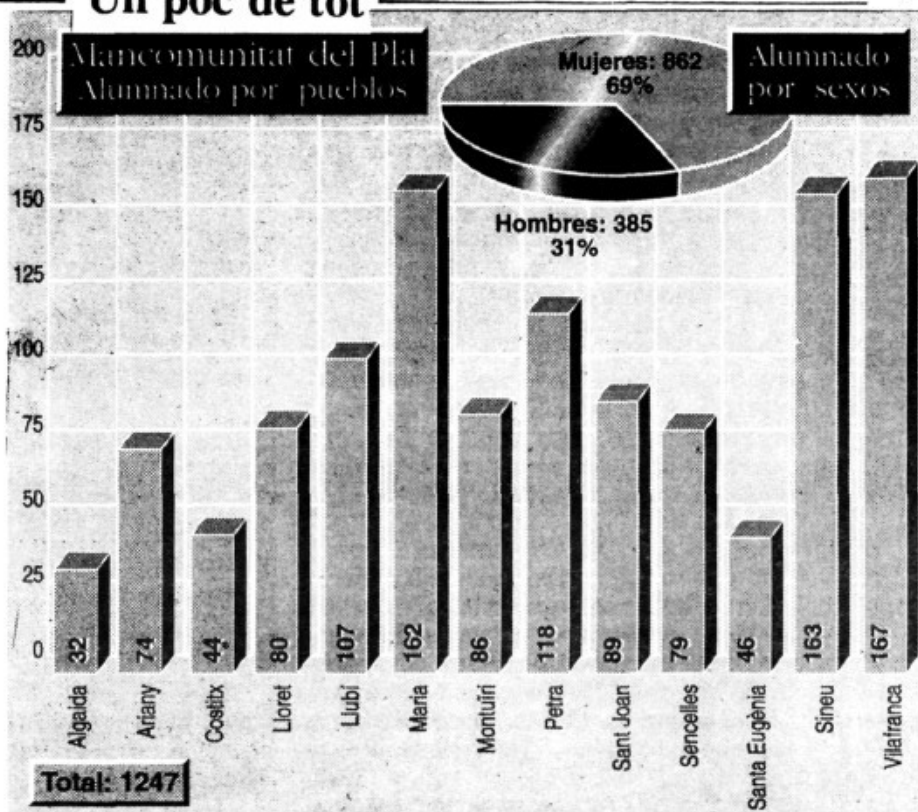
Els encarregats d'impartir els cursets, són 16 professors titulats.

El pressupost destinat a n'aquest tipus de formació, és de 36.529.347 ₧ de les quals, el 50'45 % ho aporta el MEC (Ministeri d'Educació i Ciència), un 20'8 % la Conselleria de Cultura, un 13'69 el INEM i el 15'06 restant, la Mancomunitat.

La formació d'adults del Pla, depen actualment del centre d'adults d'Inca i cada poble és independent, poguent excollir les matèries que més interessin, segons els alumnes inscrits.

Cal dir que actualment hi ha 712 alumnes que preparen la Formació Professional i 253 que preparen l'accés a la Universitat amb una mitjana d'edat de 30 anys.

Per altra part i ja que no pot esser tot positiu, va sortir publicat a la premsa, el malestar existent entre el professorat i l'alumnat per la retallada del pressupost per la formació d'a-

dults, negociant actualment per l'any que ve, suprimir els cursos presencials, es a dir, que el MEC intenta que la formació per adults es faci pel sistema d'educació a distància, modalitat que segons els professors, pot esser vàlida per cicles mitjans i superiors, però no, per ensenyança a adults.

Els professors i alumnes, han començat a recollir firmes per enviar al MEC per veure si seveix de qualque cosa i es poden seguir amb aquest tipus de formació que tant de bé està fent dins els nostres pobles.

SUBVENCIONS PER CAMINS RURALS

El Consell de Govern de la Comunitat Autònoma, va aprovar destinar 262 milions a la millora de diversos camins rurals de Mallorca.

La financiació, correrà a càrrec del Govern amb un 60 % i dels propis ajuntaments amb el 40 % restant.

Els camins que es milloraran al terme d'Ariany, són els de Son Nigorra i el de Son Rullan.

Com a curiositat, em va sorprendre veure a la premsa, que el

camí que s'havia d'arreglar al terme de Lloret, és el "Camí vell d'Ariany".

Desconeixia per complet que aquest camí existís però ja el tenc localitzat i si és possible al proper número mirarem si el podem publicar localitzat a un mapa.

SUBVENCIONS DEL CIM

Per altra part, el Ministeri per a les Administracions públiques, concedirà al CIM, una subvenció de 121 milions perquè els Ajuntaments puguin realitzar les obres previstes pel "Pla d'obres i serveis".

Aquesta subvenció és mínima si es té en compte que el pressupost dins aquest camp per enguany, puja a 947 milions.

Al nostre poble, el CIM té previst invertir-hi 13'5 milions que es destinaran a asfaltar carrers que després d'aquesta malmenada que se n'han duit amb el tema de la canalització d'aigües, es ben necessari que es dugui a terme.

Fa molt de temps que no apareix cap escrit meu a la Revista Ariany.

I no és per manca de voler-ho fer, sinò perquè, més aviat, la vida actual ens situa davant molts de paratges que, reclamen tant el nostre esforç i el nostre temps que no ens deixen, pràcticament, lloc ni espai per a poder assumir i gaudir de totes aquelles coses que voldríem. Coses, que per altra banda, signifiquen tant dins la nostra vida, ja que han estat, i són de fet moltes vegades, el punt d'arrancada i de partida del nostre actuar, del nostre viure, i fins i tot, diria, de la nostra forma d'entendre la vida.

Pens, i no crec equivocar-me, que molts dels que, pel motiu que sigui, ens trobam fora d'Ariany sense poder dedicar-li el temps i l'esforç que voldríem per a poder continuar aquella tasca meravellosa que durant uns anys vàrem dur endavant, duim dins el cor, com a penyora gelosament guardada, també en el mirar, en el somriure, dins el pensament, com actitud que informa tot el nostre ésser i obrar, el que va constituir aquella "lluïta" generosa i sana, sempre alegre i entusiasta, per a aixecar un poble i dins aquest una joventut capaç de mirar en força cap endavant, sempre ben amunt, dins les coses més senzilles i quotidianes.

Avui, quan per entre tots els afers de la vida, cada un des del seu àmbit, amb el mode i la forma que ha elegit per a desenvolupar-se, laboral, intel·lectual, social, política, ideològica o familiarment, sembla que s'han perdut les arrels; quan s'ha fet tant gran l'espai on es movem, ja sigui en el treball, en les relacions socials o en tantes altres ocupacions dins les quals giram en torn, i sembla que les coses i les actituds senzilles ja no formen part d'aquest món que ens envolta, llavors, es fa present el record net i clar, viu i fermós, com a punt de referència, del que va suposar en la nostra adolescència i gairebé joventut Ariany.

I he de dir llavors, que apareix com un far que illumina l'arrecés d'un port i que, en les nits fosques de tempesta i mar grossa, dins les boirades, els ulls descobreixen i el cor s'hi encora.

Però, ni l'ànim ni el motiu d'aquest escrit, volen de cap manera arrelar-se dins l'enyorança o merament instal·lar-se en el record. Això ni seria bo ni seria positiu a l'hora de continuar treballant i fent camí dins els compromisos lliurament assumits.

I aquí, en aquest punt, en relació a tot el que he dit, voldria aturar-me per a la reflexió d'un vers d'en **Pedro Salinas**:

"... En vano íria en busca tuya allí adonde tanto fue mi pensamiento a sorprender tu sueño, o tu risa, o tu juego. No están ya allí, que tú te los llevaste; te los llevaste sí, para traérmelos ..."

El que veritablement pretenc, són dues coses:

Per una banda, i perquè el pas dels anys així m'ho ha fet veure, i endemés com un deure de justícia, és el d'agraïr a totes aquelles persones i molt especialment a D. Mateu Amorós, el que, d'alguna manera sembrassin la llavor de tan belles i nobles inquietuds; les quals ens han fet cercar, apropar i estimar tot el que suposa una vida plena de valors, molt lluny de la buidor i la superficialitat, prenent partit en aquells afers i aquelles tasques que puguin fer un món millor, una societat més humana, més viva, molt més pròxima al que veritablement són com a persones.

La llavor també, de tants bells i forts setiments, cap a la cultura, a la nostra terra, al nostre paisatge..., i que tant fortment duim lligat dins la nostra ànima, i que, estimar-los no ha significat mai estancament cap a altres persones, indrets o cultures, sinò ben al contrari; assumir-los ha suposat saber obrir les portes de "pint en ample", eixamplar el cor i girar els ulls envers uns nous i amples horitzons.

I l'altre cosa que m'ha motivat a fer aquest escrit, és el d'encoratjar a tota la joventut a estimar el poble, el que suposa, fer poble veritablement fent-se a ells mateixos, cercant sempre els mitjans per a aconseguir una millora personal i col·lectiva, treballant perquè la saviessa de la ruralia, les formes senzilles, la genuïtat, sinònim d'autenticitat, els valors mai es destrueixen, i dir-vos que dins la petitesa de les coses i de les formes, també de la terra, com a poble, com espai geogràfic, es pot descobrir la grandesa de la vida.

"... el cielo más alto vive confundido con la hierba..." (P. Salinas).

Esper continuar col·laborant amb altres temes i qüestions amb la Revista Ariany. El tema que avui ens ha ocupat, com he dit abans, el trobava un deute de justícia fer-lo públic, com a testimoni de gratitut a totes aquelles persones que, en la nostra novella i tot just estrenada joventut, ens ensenyaren a valorar tot el que significa ésser.

Fins a la pròxima, una salutació a tothom.

Maria Caldentey Frontera.

Escursió a Menorca

Un bon grapat d'arianyers s'embarcaren sa matinada de dia 24 d'abril per anar a passar un cap de setmana a la nostra illa germana de Menorca, malgrat es temps no acompanyàs gaire es divertiren molt i s'ho passaren de lo millor.

L'excursió estava organitzada per l'associació de la tercera edat i es preu eren 10.300 ptes.

L'associació de la tercera edat pareix que darrerament ha entrat dins un dinamisme inusual fins ara, continuau que això vos és bó.

Trobada de Donants de Sang

Dia 9 de maig tindrà lloc a n'el poble de Santa Margalida, la trobada anual dels donants de sang de la comarca d'Ariany.

L'acte començarà a les 6 del capvespre amb una missa, i després hi haurà imposició de medalles i refresc.

Enguany serà una festa especial per el poble d'Ariany, ja que es posarà a una arianyera la primera medalla de les 25 donacions, ella és na Maria Ribot Cànaves.

També n'hi haurà tres que rebran la medalla de les 10 donacions, i són els següents:

- Isabel Alcover Darder
- Sebastià Cànaves Ribot
- Catalina Gomila Mestre.

A tots ells les donam l'enhorabona i que en pogueu donar molts d'anys més.

Contenedor

Com ja vàrem fer en es número passat, vos tornam animar perque dugueu ses botelles de vidre a tirar a n'es contenidor que s'ha instal·lat damunt sa plaça.

Aquest vidre es pot tornar a utilitzar i d'aquesta manera s'estalviarà energia i doblers.

Vestidors

Els vestidors de la piscina municipal pareix que van a bon ritme, segurament enguany ja es podran utilitzar, però hi ha una cosa que es criticable i és el gran pressupost que tenen, com pot esser que uns petits vestidors puguin valer la quantitat de 9.571.100 ptes?, no es estrany que es doblers no bastin mai, ja és que es sos doblers d'ets altres fa bon manar feines.

Entrada a Ariany

Una altre obra que està en marxa, és l'adecentament de s'entrada a n'es poble venguent de Maria, pareix que volen arreglar un poc allò i a n'es mateix temps fer una entrada per anar a sa pica de s'aigo potable, la idea de fer-ho en pedra seca és d'alabar ja que així no romprà tant s'estètica d'aquesta entrada, és una llàstima que sa pica sigui de ciment vist.

Als Donants de Sang

També vos volem anunciar que el proper dia 15 de maig, la unitat mòvil dels donants de sang vindrà a Ariany per fer l'extracció que toca, el lloc serà a Ca Ses Monges.

Nou disc

Es grup "Sa Revetla" de Son Ferriol ens ha fet saber que el proper dia 7 de maig a les 20'30 hores, fan la presentació del seu primer disc titulat "Després d'onze anys", l'acte serà a la Plaça de l'església de Son Ferriol.

Desitjam molts d'èxits a n'aquesta agrupació, enhorabona!

Club Ciclista

Ariany

Fa una temporada que s'ha constituït el Club Cicliste Ariany, enguany per primera vegada participen a la novena edició del Pla de Mallorca, els components que hi participen són els següents:

Antoni Riutort Femenias	Cad.
Miquel Gual Darder	Juv.
Antoni Ribot Mayol	Juv.
Tomeu Ferrer Roca	Afi.
Guillem Sansó Bauza	Afi.
Tomeu Gomila Mestre	Afi.
Antoni Socias Darder	Afi.
Miquel Sansó Ribot	Afi.
Joan Ribot Mayol	Afi.
Joan Sánchez Balsalobre	Esp.
Antoni Julià Ribot	Esp.
Nadal Oliver Rosselló	V-A.

Les desitjam molta de sort, i si és possible ens dugueu qualque trofeu cap Ariany,

Eleccions

Com tots ja sabreu, el Govern de l'Estat espanyol ha decidit adelantar ses eleccions generals, segurament prest començarà sa campanya d'insults i desqualificacions per part de ses diferents opcions polítiques que hi prenen part, encara que ho facin en sos nostros doblers no hi podem fer res, però seria bó que es temessin des paper que fan i de lo baix que queden.

Si no ho sabieu sa propera cita amb ses urnes serà dia 6 de juny.

Es de sa revista esteim astorats de sa gran quantitat de partits que mos conviden a sopars, i quan han votat ja no s'en recorden pus de noltros.

100 anys dels "Franciscans TOR" a Mallorca

Sent el deure d'escriure aquestes lletres com a arianyer i com a franciscà.

Fa 100 anys que a Mallorca, a Lluçmajor, Fra Toni Ripoll i cinc companys seus reberen l'hàbit del Tercer Orde Regular de Sant Francesc. Ja feia 16 anys que aquest grup d'homes cercava i mirava com viure l'Evangeli amb l'esperit de Francesc d'Assís i fins al 1893 no tingueren les idees clares. Des d'un principi, el 1887, aquests bons homes se dedicaven a l'ensenyament, a la catequesi i a organitzar els serveis religiosos de l'antic Convent de Sant Bonaventura de Lluçmajor, on, des de la Desamortització de Mendizábal (1.835 -1837), no hi havia frares.

Els franciscans estan estructurats en tres ordes:

* Al 1er. Orde hi pertanyen els Franciscans Menors (els que hi ha a Petra i que abans de l'Amortització també havien estat a Lluçmajor, Palma, Inca i Artà), els Caputxins (estan a Palma) i els Conventuals (a Mallorca no n'hi ha).

* Al 2on. Orde hi pertanyen les monjes tancades de Santa Clara.

* Al 3er. Orde hi pertanyen religiosos, religioses i seglars.

La branca masculina d'aquest Orde es va començar a estendre per L'Estat Espanyol ja al segle XIII i hi arribà a haver molts de convents, sobretot pel Nord-Oest i el Sud-Oest de la Península Ibèrica. Però amb la Desamortització desaparegueren d'Espanya, fins que, fa 100 anys, reviscolaren a Mallorca.

A Ariany aquests franciscans sempre s'hi sentiren bé i les agradava venir hi a catequitzar, molts de vosaltres recordareu les convivències que feieu a <<ca ses monges>> i la predicació de molts de franciscans, sobretot els difunts Pare Salom i Pare Ginard. El poble d'Ariany se sentia tan identificat amb l'esperit franciscà que moltes famílies obriren les portes, generosament, perquè qualcú dels seus fes part de la gran família franciscana. Qui no té una cosina, una tia o una germana monja!?

Referent a la branca masculina, som tants els que hem estat a La Porciúncula! Alguns han mort joves, En Tomeu d'es Molí, En Tomeu de ses Tapareres, En Mateu de sa Posada.

El primer frare va esser en Francesc Darder Genovard, havia nascut a Ariany l'any 1.892, i se va fer frare el 1914, va anar a fer feina a Amèrica i l'any 1.938 se va secularitzar. Després, feren els vots solemnes i arribaren al sacerdoci el Pare Toni Rigo Mestre, nat l'any 1.898, va morir al convent de Lluçmajor l'any 1.968. Després el Pare Toni Frontera Mestre, nat l'any 1.902, va morir a Amèrica l'any 1.956. Després el Pare Guillem Ribot, el Pare Jaume Genovard, El Pare Gabriel Genovard, el Pare Jaume Tucores, el Pare Nadal Fluixà, el Pare Joan Mestre, el Pare Francesc Escanelles, un servidor i el Pare Guillem Bauçà. Uns ja ens han deixat i els altres encara miram de fer camí, uns des de ca seva i altres des del convent. El més important és que a tots ens ha agermanat un mateix esperit. Tant de bò que les famílies d'arianyers, feels a les nostres arrels, resàssim amb Sant Francesc:

Senyor, feis de mi un sembrador de pau.
Allà on hi hagi odi, feis que hi posi amor;
on hi hagi ofensa, hi posi el perdó;
on hi hagi discòrdia, hi posi harmonia;
on l'error s'hi escampi, hi posi veritat;

on el dubte pertorbi, hi posi la fe;
els cors que es desesperen, els ompli d'esperança;
on hi haqi les tenebres, hi deixi vostra llum;
on la tristor s'hi afiqui hi porti l'alegria.

Oh Bon Mestre,
concediu-me que no aspiri a esser consolat,
sinó a consolar afablement;
no a esser comprès i servit,
sinó a comprendre i sortir a camí;
no a cercar la dolcesa d'esser estimat,
sinó a estimar.

Perquè,
donant-se, es rep;
oblidant, es troba i
perdonant s'és perdonat.

Pere Ribot Mestre

Comunicat de la Guàrdia Civil

Aquest article va sortir publicat a la revista "Llucmajor de pinte en ample", però el volem publicar aquí perquè podria esser que un dia o l'altre venguessin per Ariany, pensau que cada dia ve gent estranya a vendre coses, o a demanar, o a revisar es butà, teniu això molt en conte i seguïu els consell que vos dona.

La Comandància de la Guàrdia Civil ha distribuït un comunicat en el qual ens parla que en un cotxe d'un delinqüent s'hi trobà un document, que segons han constatat amb persones que ja han estat robades, els signes que hi ha són certs.

Els esmentats signes es pinten a les parets i entrades de les cases amb llapis, guix o amb un objecte punyent.

En gran part són fets per delin-

qüents, captaires, revenedors, venedors ambulants, etc.

A Llucmajor, en els casos dels que tenim notícies fidedignes, s'han presentat com a revisors de les instal·lacions de butà.

S'ACONSELLA

1. No pensi que a vostè mai li tocarà.

2. Abans d'obrir la porta assegurí's de qui és. (No ès fii). També saben enganar per a que obri la porta.

3. Si observa qualque senyal netegi-la, deixant la menor empremta possible.

4. I el que és més important, pregam la major difussió possible d'aquest comunicat entre familiars, amics, etc...

Els signes amb qüestió són els següents:

CASA DESHABITADA	◇	OBRIN AMB CADENA	888
CASA JA ROBADA		AQUI RES	☒
DONA TOTA SOLA	△	ALERTA POLICIA	☒→
INUTIL INSISTIR	○	RES D'INTERÈS	⊗
DE VACANCES	⚓	CASA CARITATIVA	☒
ROBAR. INVALID	\\-\\	MOLT BONA	⋯
RAPID, TORNEN PREST	////	ALERTA! HI HA UN CA	☒
USAR PALANCA	└	AQUI ES POT ROBAR	☒
DISPOSADA PER ROBATORI	×	NOMES HI VIUEN DONES	☒
NO ROBAR. Subnormal	☐	BONA ACOLLIDA	☐
COMUNIDAD AMB GUARDA	⊥	Es parla de Déu	☐-

Gent nostra, sa nostra gent

Tal vegada vos estranyi un poc aquest títol d'aquesta nova secció, la idea no és altre que anar a passar una estona amb una o unes persones des nostre poble, que segurament seran persones majors, no es pot dir entrevista ja que quan mos anam a veure aquestes persones no mos duim un qüestionari fet, començam a parlar i surt lo que surt, hem de dir que dur-ten unes preguntes preparades a una persona major és una cosa que no es pot fer mai, ja que quant has passat un parell d'hores allà resulta que només te n'han contestat una o dues, ells tanmateix te van contant coses, coses que són molt més interessants que ses que noltros les volíem demanar.

Per començar aquesta secció no sabíem molt bé a qui acudir, quan teníem una persona triada el problema era de què xerram?, però així i tot possàrem fil a s'agulla i començàrem, començar una cosa d'aquestes sempre és arriscat perque comences a xerrar d'una cosa i no saps a on acabaràs, i entre es primer motiu de conversa i es darrer se n'ençaten un bon grapat, cosa que és impossible deixar-ne constància escrita, ja que hem podríem omplir pàgines i més pàgines.

Després d'exposar la nostra tasca i es nostros objectius vos oferim sa primera entrega.

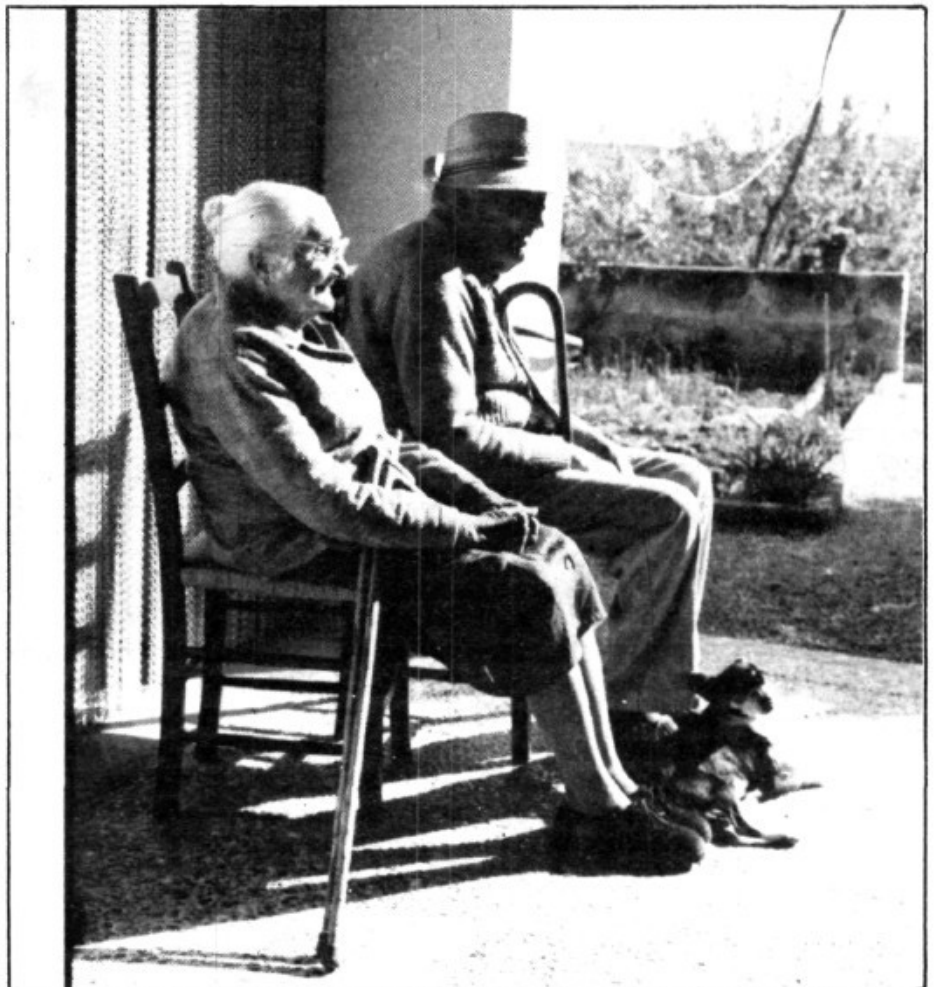
Tot va començar un dissabte horabaixa que vàrem anar a n'es carrer Major, a ca l'amo en Joan i madò Magdalena (de Son Ribotet), vàrem esser rebuts per sa seva filla Àngela, que per cert sempre que hem anat a n'aquesta casa ens han fet una rebuda excellent, li vàrem demanar per son pare i sa mare i mos va fer passar dins sa cuina, allà on ells s'escalfaven en companyia des seu fill Joan i un canet que no es va voler perdre s'aconteixement, més tard s'hi afegiren ses seves filles, na Catalina i na Magdalena.

Noltros les vàrem saludar i ells tot d'una que mos varen veure ja mos feren seure, després des què tal? com anam?, començàrem a xerrar, encetar és un poc mal de fer però començàrem a demanar-los quants d'anys feia què esteien casats, madò Magdalena va respondre amb un dia 17 de febrer va fer 66 anys que mos casàrem, després d'aquesta resposta era obligatori demanar-los quants d'anys tenien, ella va respondre 91, l'amo en Joan per contestar mos va fer una pregunta a noltros, a quin any esteim ara?, cosa que vàrem contestar, i ell ens va dir, idò jo en tenc 93 també, perque vaig néixer amb sa centúnia, ara ja podeu endevinar es motiu que mos ha duit a visitar aquestes persones, són es matrimoni que tenen més edat d'Ariany i que tots dos són vius, sens dubte 66 anys de

matrimoni és tot una vida.

Aquí sa nostra innocent curiositat ens va dur a demanar-lis coses des festejar, no s'en recorden molt bé de quants d'anys festejaren, després de dubtar un poc arribaren a sa conclusió que varen esser 2 anys o un poc més.

Insistent amb so tema i per assaciar sa nostra curiositat, era obligatori sebre com festejaven en aquell temps, ui! mos va dir madò Magdalena, en aquell temps no era com ara, llavors festejàvem asseguts a una cadira, i xerràvem ben petit perque no mos sentissin, esteiem un devora s'altre, no és com ara..., quasi sempre hi havia qualcú que mos guardava, no, no era com ara que s'en va per C'an Picafont o per altres bandes, ara s'en van més de ses seves, ara no han de menester guardar.

Ja que havíem encetat aquest tema des matrimoni, no el volíem deixar caure en terra, perquè avui en dia es qui sa casa i no fa un bon dinar o un bon sopar, i si s'en parla vuit dies millor, en aquell temps sa cosa no era així, ells nos varen dir normalment se casaven un dematí, tant era casar-se en dia feiner com en diumenge, se triava es dia que les venia bé, llevat que no fos corema.

S'hora preferida era damunt les 8 ò les 9 des matí, i quan ja estaven casats feien un poc de refresc, però de drets!, n'hi havia que feien un cafè i quatre galletes i altres un xocolate amb una ensaimada, noltros férem xocolate.

Madò Magdalena davant sa nostra insistència en sebre coses damunt aquesta cerimoni va continuar es vestit era negre, i era de pagersa, a noltros nos va casar D. Martí, aquí, a Aniany.

Avui en dia un altre part principal des casament és es viatge, mirau lo que feien en aquell temps, segons madò Magdalena, no, en aquell temps no feien aquests viatges, quasi sempre se n'anaven a fer un passeig, aquest passeig moltes de vegades era anar fins a Palma i tonnar, però n'hi havia alguns que quan sortien de missa ja se n'anaven a fer feina, no hi anaven a passejar.

En aquests dies que corren, per desgràcia, està de moda es divorci, també treguérem aquest tema i sa resposta va esser unànim entre tots dos en aquell temps no se separaven, no en vaig sentir dir cap mai, l'amo en Joan va remarcar que les haurien apedregats, llavors en estar casats eren casats, no hi havia tot això que hi ha ara, jo trob que no conserven es Manaments.

Després d'això li vàrem demanar que hi troba d'aquest tema? i va dir i per què s'han de separar? i si no s'entenen, insistirem noltros, si no s'entenen que so pensin antes,

que mirar a on se colquen.

Com podeu veure, ses coses han canviat molt d'aquell temps a ara, però què hem de fer?

Ja deixant aquest tema a una banda, miràrem de sebre altres coses d'aquell temps, parlàrem de Pasco, en aquell temps per a Pasco sempre feiem panades, hi havia sa costum que es dissabte de Pasco quan es Bon Jesús ja havia ressucitat ets allòts deien, cuquetes surtiu des niu que es Bon Jesús ja es viu, això se feia damunt les 10, i ben alerta a rompre es dejuni, primer respectaven més ses lleis i es manaments que ara.

Sa conversa no s'aturava, es un gust xerrar amb aquestes persones, ja que tenen un gran sentit de s'humor i una memòria que molts de noltros nos agradaria tenir.

Madò Magdalena va dir que es temps més alegre de sa meua vida va esser quan era jove, quan esteia a fonavila, perquè noltros esteiem a Son Nigorra, i llavors a fonavila hi havia molta de gent, hi havia Son Rullan, Son Reixac, Son Ribot, Son Hugguet..., i a cada casa hi havia cinc o sis fills, i un dia nos arreplegàvem a un lloc i un dia a s'altre, cantàvem i ballàvem, passàvem es temps molt alegre, molts de dies hi havia balls, un dia a Ses Taparenes, un altre a Son Hugguet..., de vetlada es temps d'ametles, pelàvem ametles; un altre dia esfloràvem garroves, un altre dia pelàvem canyes perquè havíem de fer una canyissada, sempre hi havia coses que fer.

La cosa continuava, però que per motius d'espai no ho podem posar tot, encara que no sabem que llevar perquè tot és molt interessant, ella continua a Son Nigorra teníem un missatge que era molt d'anar per ermig i sempre nos contava ses balandrinades (animalades) que havien fet, un dia agafaven un carro i el s'en duien a n'es cap d'avall d'Aniany per fer enfadar l'amo, un altre dia se

n'anaven a tirar fulles de figuera de moro a sa Rectoria, i coses d'aquestes.

Un altre costum d'aquells temps era que quan se casava un viudo o una viuda, feien un poc de trui, la cosa era així, començaven a dur llenya davant ca seva i feien un bon fogueró, un sonava es con i les feien aquest sarau, i fins que es nivii sortia a convidar-los a beure feien trui, una vegada ni va haver un que no volia que li fessin això, però com que no ho volia llavors si que ni feren, lo endemà dematí quan anàvem a missa primera encara hi havia un bon caramull de caliu ermig des carrer.

Una altre temporada bona d'aquell temps era després d'haver batut, que sa gent anava a "rentar-se" a la mar, ells ho recorden d'aquesta manera, nos n'anàvem amb so carro i nos ne duíem menjar per un parell de dies, nos ne duíem una gallina viva i llavors allà la matàvem, sempre anàvem allà on hi havia pins i feiem una envalada amb lo que teníem; sempre solíem anar a Son Serra o a Son Real, allà hi havia gent de Petra i d'Aniany; per geure esteiem merclats ets homos i ses dones, ara per anar a banyar-nos no, ets homos a una part i ses dones a s'altre.

Aquí ha quedat una petita mostra de tot lo molt que vàrem xerrar, es temps passava i no nos donàvem conte, va esser un horabaixa molt entretengut per noltros, esperam que per ells també.

Madò Magdalena a lo darrer nos va dir que en sos seus 91 anys que té, encara llegeix tota sa Fulleta i una de ses coses que li agrada més es sa "Farola", la troba molt divertida i la fa riure molt.

De part nostra només mos queda dir gràcies per lo bé que mos vàreu rebre i que Déu vos conservi junts, en s'alegria que teniu, molts d'anys.

Catalina Pont,
Jaume Taberner.

Solpàs, Ariany 1942 - 1966

Volem donar les més sinceres gràcies a Don Toni Rubí per aquests interessants articles que periòdicament ens fa arribar.

Entre les bendicions aprovades i recomenades per l'Església en el seu ritual. n'hi ha una que es propi per el temps de Pasco, desde es dissabte Sant fins es diumenge de l'Angel. És una bendició de sa mateixa categoria de ses altres, en mires a beneir ses cases en els dies de Pasco.

De com posar arrels aquesta bendició, aprovada per l'Església, que temps enrera fou molt popular i apreciada, al menys a Mallorca, tant a Ciutat com a la Part Forana, avui és mal d'aclarir, actualment, en els darrers anys, ha decaigut, es pot dir, totalment i està ja abolida.

La dita bendició pes dies de Pasco, vulgarment li deien: "Es Solpàs", nom que pareix emparentat amb so de solpasser, amb que es beneien ses cases: es responsable de fer es Solpàs era el Rector de la Parròquia, d'acord amb els capellans que l'havien de fer, es repartien es carrers i cases que havien d'anar a beneir, i que no a tots es pobles es feia es mateix dia i hora: a l'hora de sortir a fer es Solpàs, es capellans es revestien de ruquet, ben enmidonat i pliat, se posaven es bonete, una estola blanca, i amb so solpasser en sa mà, sortien, sempre acompanyants d'un escolanet, també revestit amb sotana i ruquet, qui duia un povalet amb aigo beneida, es povalet de fer es Solpàs solia esser de llautó o aram, que un temps s'usaren molt a Mallorca, i que encara en queda qualcún: es nin, que duia es povalet de s'aigo beneida sempre anava devora es capellà, però quasi mai era tot sol, perque sempre n'hi havia d'altres, qui, revestits o no, l'acompanyaven, i uns anaven davant davant, i avisant a cada casa deien: "Ara ve es Solpàs, enceneu es llum", altres duien un paner per posar-hi ets ous, que

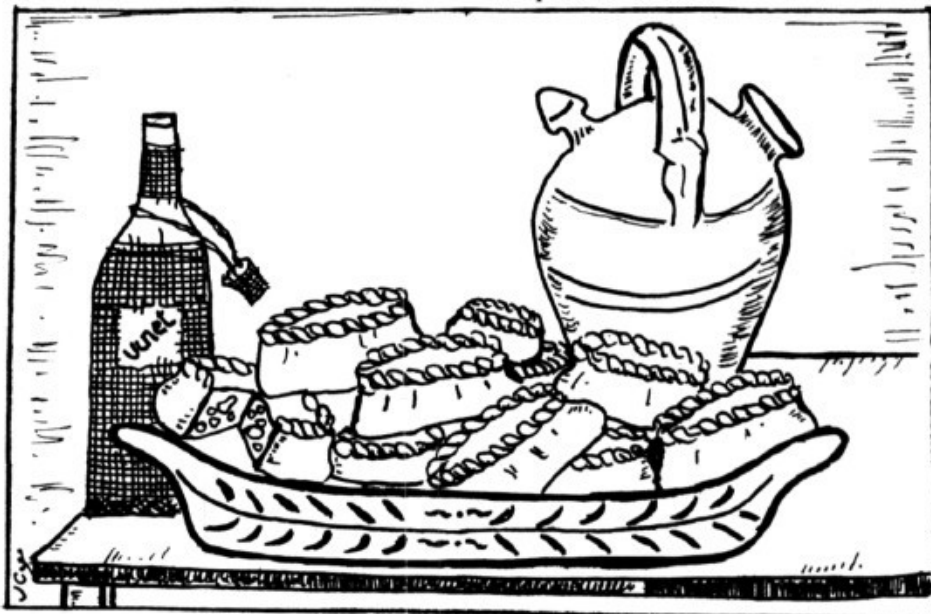
solien donar, i altres feien comparsa, ajudant-se com a bons allots i amics.

En arribar es capellà a fer es Solpàs, i ara me referesc particularment a Ariany, sempre ses portes estaven obertes de pint en ample, sa casa ben neta, i fins i tot qualcuna emblanquinada de fresc per fer ses festes, ben agarnada, brujat es trespol amb aigo fresca, i a s'arc un o dos cossiols d'alfabaguera, que ja començaven a fer sentir bona aloreta, al entrar lo primer era sa madona ben mudadada, amb sos infants, que mai solien faltar, i a vegades tota sa família completa, amb els padrins i veiets, asseguts arran des bufet, amb so braç damunt, ben fregat; amb un quinqué, herència de família, damunt un redol de papers de colorins ben esfuiats i ben riçats, i al costat un pitxaret o una gerricona de fira amb un ben florit i hermós manadet de ramells cuits per foravila, que, amb la seva sencilleç, era clara expresió de la fe, esperança, caritat i alegria amb que les festes de Pasco agombolaven aquella família. Entrar el dia de Pasco a una pobra casa, tan ordenada, tan adornada, i tan..., ho dic per pròpia experiència, donava més gust i alegria que entrar a cal rei.

Dit "Ave Maria Puríssima" i

saludats els qui esperaven es capellà, tenguent sempre devora s'escolanet, que duia es povalet de s'aigo beneida, començava a "fer es Solpàs" diguent: "La pau sia en aquesta casa, i en tots es qui l'habiten".

Quant ets allots sentien es capellà, quasi sempre n'hi havia un, es més innocent, o es més poliçó, que corria a n'es rebost i compareixia mostrant una panada, perque, beneides les feien més bon profit, i per això es Solpàs tenia fama d'esser "beneir ses panades". Mentrestant es sacerdot continuava i deia: "Confessem la bondat de Déu, perque la seva misericòrdia es eterna. Mostrau-mos Senyor la vostra misericòrdia, i ajudau-mos en la nostra salvació", i feta tan oportuna introducció i exhortació seguia resant l'oració propi del Solpàs, que era la següent: "Escoltau-mos, Déu, Pare Omnipotent i Etern, i així com guardareu un dia les cases dels israelites, quan estaven per sortir d'Egipte, que el vostre àngel va veure marcades amb la sang de l'anyell, que significava la nostra Pasco, en que Crist morí i ressucità, dignau-vos ara enviar un dels vostres àngels, que visiti,, guardi i protegesqui aquesta casa, i tots es qui l'habiten. Vos ho demanam per Crist, Senyor nostre", i tots responien "Amen".

Es capellà amb so solpasser remuiat d'aigo beneida, esquitxava la casa, i així acabava sa bendició del Solpàs.

Anar a fer es Solpàs, també li deien "anar a beneir panades", perque, encara que no tengués res que veure una cosa amb s'altre en realitat a totes ses cases hi havia panades, i ses persones més senzilles confonien i mesclaven una cosa amb s'altre, i en la pràctica hi havia moltes de cases que no tastaven ses panades fins que havia passat es Solpàs, quant, això ja fa temps, el feien es dissabte de Pasco després d'haver tocat "Glòria" anunciant

la ressurrecció del Bon Jesús, ets allots en sentir repicar, responien, mirant es forats de ses parets diguent: ;Cuquetes surtiu des niu, que el Bon Jesús ja és viu!, ;Cuquetes surtiu des forat, que el Bon Jesús ha ressucitat!.

Tot lo fins aquí escrit, té com a base l'experiència personal, viscuda particularment a Ariany, a on feien es Solpàs es dia de Pasco després de l'Ofici de "S'Encuentro", amb amistosa competència amb sos "quintos", que sortien a cantar panades, mentres sa gent, amafada de freixura i panxa plena, feien

pacíficament les "xerris" per es carrer, una de ses coses que més entreten sa gent des pobles petits.

Segur que altres coses més es podrien dir des Solpàs, unes deixades aposta per no esser massa llarg, i altres, quedades dins es tinter perque no se m'han acudit, m'agradaria que qualcú més documentat les escrigués, i així quedaria memòria escrita de lo que ha estat, i ja no és, perque es temps ha canviat, i no volguem sebre raons.

Antoni Rubí, Pvre.

Plenari

Resum de l'acta de la sessió ordinària del dia 12 de març de 1993.

A les 21'00 hores el Sr. Batle va declarar oberta la sessió seguint els següents punts: ESCRITS I COMUNICACIONS.

Vist l'escrit transmès pel CIM sollicitant la participació dels Ajuntaments en la constitució d'uns fons mallorquí de cooperació al desenvolupament, inclòs dins la campanya Mallorca solidària cap al 0'7%, per a ajudar al tercer món, es va acordar per unanimitat dels presents adherir-se a aquesta campanya i brindar la col·laboració de l'Ajuntament per tot allò que es cregui convenient en benefici de la campanya, sense aportació econòmica per no existir previsió suficient en els pressupostos d'aquesta entitat.

Acte seguit, es procedí a la lectura de la comunicació tramesa per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, pel qual es notifica la variació de la normativa de finançament del Pla de Millora de Façanes, amb els següents termes:

Aportació Conselleria....	30%
" Ajuntament.....	10%
" particulars....	60%

Acabada la lectura es va acordar per unanimitat dels presents el procedir a donar el vist i plau a la revisió i dur a terme el conveni per l'any 1993.

RECTIFICACIO PADRO MUNICIPAL

Vista la rectificació del padró municipal d'habitants d'aquest Municipi, referit a l'1 de gener de 1993, es va acordar l'aprovació de la rectificació conforme al resum següent:

Habitants a 1 de gener de 1992...	839
Altes des de l'1-1-92 a 31-12-92.	15
Baixes del mateix període.....	7
Habitants de dret a 1-1-1993.....	847

APROVACIO CONVENI CAMINS

Es procedeix a l'examen del conveni a firmar

amb la Conselleria d'Agricultura i Pesca que l'adobament dels camins de Son Rullan i Son Nivorra d'aquest terme municipal. Ho troben conforme i es va acordar per unanimitat del presents:

1er. Aprovar l'esmentat conveni.

2on. Facultar al Sr. Batle per a la signatura del conveni.

3r. Proposar a la Mancomunitat Pla de Mallorca que centralitzi la contractació de les obres de tots els municipis membres i a tal efecte delegar i autoritzar-la per a que en nom d'aquest ajuntament d'Ariany procedir a la contractació i execució de les obres corresponents a aquest terme municipal.

REFORMA ESTATUTS MANCOMUNITAT

Vist l'acord de la Mancomunitat Pla de Mallorca referent a la reforma dels seus estatuts, aquesta corporació va acordar per unanimitat dels presents el proposar a la Mancomunitat Pla de Mallorca les següents reformes:

1a. La inclusió de l'Ajuntament de Porreres com a membre.

2a. La regulació de les convocatòries mitjançant FAX per adonar-les validesa.

3a. Que els nous serveis que es crein amb una majoria a favor de la creació de 2/3 dels Ajuntaments membres, obliguin a entrar en el servei a tots els Ajuntaments.

4a. Establir una compensació econòmica en el cas que un Ajuntament abandoni un determinat servei.

5a. Regular la sortida d'un Ajuntament de qualsevol dels serveis que doni la Mancomunitat, en el sentit que es necessari per abandonar al servei l'acord del plenari de l'Ajuntament, adoptat per la majoria qualificada de 2/3.

TORN OBERT DE PREGUNTES

No s'en formularen.

MALLORCA

Per Jordi Caldentey

I ELS MALLORQUINS

Amb aquesta secció que encetam avui, l'autor vol divulgar una miscel·lània de comentaris i d'informacions referents a la realitat històrica o actual del poble mallorquí.

L'objectiu és fer arribar als ciutadans de Mallorca una partida d'informacions sobre les nostres arrels i el nostre present, el coneixement de les quals pot esser decisiu en aquests moments en què els mallorquins tenim l'ocasió de recobrar el sentiment de poble.

Ja estam que tan sols la voluntat col·lectiva determinarà, en el seu moment, amb quines altres comunitats formarem nació dins Europa. Els llinatges, l'idioma, la història, la cultura, la religió, l'economia, són conceptes que, tots sols, per si mateixos, no determinen la nació de què forma part una col·lectivitat humana si aquesta no els assumeix ni els transforma en sentiment de germanor i en voluntat de consolidar un cos nacional. Però perquè un poble decideixi lliurement quin sentit ha de donar a les seves característiques, històriques o actuals, que el diferencien d'unes comunitats i l'agermanen a unes altres, abans les ha de conèixer.

I aquestes característiques els mallorquins les tenim. Però mentres romanguin, com ara, estantisses, ràncies, reblides de floridura, magatzemades dins arxius històrics, dins enciclopèdies, dins biblioteques, serà com si no hi fossin. Traquem-les a llum, espolem-les i divulguem-les sempre seguit per tota Mallorca, i els mallorquins podrem decidir, lliurement i amb coneixement de causa, quin sentit els volem donar.

Mallorca, avui

Aquest apartat es tractarà de comentaris breus referits a temes que estiguin damunt fulla, actuals i que ens afectin de prop als mallorquins.

Avui cridarem l'atenció sobre una informació que duia un diari de Palma dia 19 de març d'enguany, referida al famós 15% de l'impost sobre la nostra renda que ara el govern de Madrid sembla que vol amollar. Resulta que si aqueix govern deixava de dur-se'n tan sols un 15% de la nostra declaració de renda, l'any passat serien quedades a les Balears

10.413 milions de pessetes. Mentres que els doblers que ens concedí l'estat varen ser tan sols 7.259 milions.

Com veim, quasi tots els doblers que pagam amb impostos se'n van... i no tornen! ¿No comença a ser hora que els mallorquins reforcem i votem partits de ca nostra que estiguin disposats a reclamar allò que per justícia ens pertoca i a defensar amb les dents estretes els nostres interessos?

Poblacions on Mossèn Alcover trobà el llinatge **Alomar**.

Els nostres llinatges

Aquest apartat, referit als nostres llinatges, adesiara sortirà perquè els mallorquins en coneguem el significat original i perquè vegem reflectida la seva extensió damunt el mapa del territori on es parla la nostra llengua. Si cap lector té interès en comprovar aquesta informació, pot consultar el diccionari Alcover-Moll i l'obra *Els llinatges catalans*, d'En Francesc de B. Moll.

ALOMAR (També escrit *Aloma*, *Alumà*, *Aulomar*, *Olomar*, i *Alomart*). Començarem amb aquest llinatge, que Mossèn Alcover va trobar estès per les poblacions que veim en el mapa.

L'origen del mot és germànic. (Alerta a confondre el mot, la paraula, amb les famílies que s'hi anomenen). Ve del nom propi *Aldemar*, que vol dir 'vell famós', i presenta la variant *Oldomar* en antics documents germànics. En els documents primitius de Catalunya, hi surten les formes *Ollomare* (any 894), *Aldemarus* (898), *Oldemar* (1003), *Ollomar* (1015), i *Ellemarus* (1032).

Mai a Ariany repicaven ses campanes tan alegres i tan dematí, com es dia de Pasco, en que s'adelantaven a sa sortida des sol; ni mai hi havia una processó i un ofici tan dematiners, com es des dia de Pasco, en que sortien a la par, sa processó del Bon Jesús Ressucitat per es portal Major de l'església, per atrevessar sa placeta, sempre endiumenjada amb la verdor des pins, i es sol que sortia per es gran portal des llevant, darrera s'entrellum de l'auba.

Mai a Ariany, i altres pobles, s'estrenaven tants de vestits nous, ni es treien tantes alhajas i vestits estorjats dins caixes i canteranos, com es dia de Pasco; vestits de festa i alegria, que apuntaven per adelantat als que treure el Bon Jesús des guardarrobes del Cel per vestir-nos de glòria en ressucitar.

Mai a Ariany, es bon organiste, mestre Pep (a) Xamena, corria de tan bona gana, i s'adelantava a sa processó, per anar al Cor de l'església a tocar l'orgue, que amollava amb tota sa trompeteria, com ell ho sabia fer, com era el dia de Pasco dematí al entrar a l'església sa processó del Bon Jesús Ressucitat, acompanyat de gent, que ja trobava l'església de gom a gom.

Mai a Ariany amb ses campanes, es vestits nous, amb sa música i l'orgue, amb es presbiteri endomassat i encesos es salomons, amb l'altar major vestit amb estovaies amb randes ben planxades, amb ses millors sacres, i sis bons canelobres amb sos seus corresponents ciris, sense contar qualche ben hermós cossiòl, tot ben dispost i ordenat per s'escolà, l'amo en Guillem, a. c. s., tot dins un aire primaveral amb un fons d'Alleluyas i encens, presidit per la imatge de la Mare de Déu, es feia un concert igual de festa, alegria, bon humor i somriures, com era el dia de Pasco.

Si el dia de Pasco fallà qualche cosa, segur que va esser es sermó fet d'un forçat glosador, que aquí el deixa estampat, damunt aquest full honrat sense cap pretensió.

Molts d'anys al Sr. Rector, Sr. Batle i Regidors, i a tots es damés, de part des qui ja no vos coneix, però que vos recorda.

SERMO DE PASCO DE 1943.

Alleluya hem cantat,
avui de bon dematí,
perque antes des sol sortir,
Cristo ha ressucitat.

La campana ha repicat,
;senyal de festa major!
i hem tret es vestit millor
que teniem estorjat.

L'orgue que havia callat,
en es temps de "passió",
ara ple d'emoció
l'organiste ha tocat.

Les campanes tocant glòria,
es nous vesits estrenats,
l'orgue i músics, tots plegats
canten de Déu la victòria.

Vos salud, Verge Maria,
vos saludam tots plegats,
per això ens hem aplegats,
aquí dedins aquest dia.

Jesús que heu ressucitat,
i ens heu umplit d'alegria,
que no sia flor d'un dia
es conhort que ens heu donat.

Feis que en la nostra agonia,
en l'hora que ens morirem,
es darrers mots que diguem
sian Jesús i Maria.

S'alleluya que hem cantat,
avui de bon dematí,
feis que el poguem repetir
per tota l'eternitat.

Aquest sermó està acabat,
i només me queda dir,
germans que poguem gaudir,
amb Cristo Ressucitat.

Com a final des sermó,
i amb el cor ple d'alegria
saludem tots a Maria
cantant amb devoció.

Regina Coeli Laetare.
Antoni Rubí, Pvre.

El teix, arbre solitari i nòrdic

A mitjan mes de març vaig passar uns dies a Ariany i en la maleta portava des de Montserrat un bell ram de branquetes de teix, boix i avet. Tres castes d'arbres totalment desconegudes pels arianyers. A Mallorca hi ha una muntanya anomenada es Teix que fa més de mil metres d'altura, situada entre Deià i Valldemossa. Una aigua mineral mallorquina d'anomenada es diu Sa Font des Teix. El seu nom tècnic: *Taxus (teix en llatí) baccata*, ple de baies. Aquest arbre es distingeix des de molt enfora pel seu brancatge d'un verd molt obscur i les fulles en definició d'un enginyer noruec, gran amic de les plantes i amb el que vig tenir una llarga conversa en francès, em deia que són suaus com la seda. El P. Bonafé el gran botànic mallorquí, el descriu així: Arbust o arbre dioic, de tronc gruixat poc resinós. Escorça d'un bru grogenc. Copa piramidal d'un verd fosc. Branques més o manco horitzontals. Fulles breument peciolades, planes i punxegudes, més obscures en l'anvers que en el revers: Flors masculines, solitàries o bessones en l'axilla d'una fulla d'una branca de dos anys. Flors femenines damunt una branca curta del mateix any. Llavor en forma d'ou, endurida, rodejada per una cupula carnosa sucosa, dolça i vermella anomenada aril, comestible, cosa que facilita la dispersió de les llavors per els ocells. És l'única part del teix que no conté l'alcaloide verinós, taxina. Floreix de març a abril. Fructifica d'agost a octubre.

Vessant nord de les altes crestes. Aquest arbre va desapareixent a poc a poc d'Europa. A Mallorca ja en queden pocs exemplars. Un centenar a la Mola de Planici (Puigpunyent); n'hi ha de ben corpulents i en neixen de petits. Set o vuit al Teix. Uns 39 al Massanella. En aquest puig creixen dins les encletxes de les roques; els seus troncs retorçuts, de 50 cm. de diàmetre, indiquen una edat avançada. Puig Major. L'espècie pot arribar als 1500 anys.

Area geogràfica: tot l'Hemisferi Nord." Així acaba aquesta llarga cita del famós botànic i religiós de Lluc que ha consagrat la seva vida a l'estudi de la flora mallorquina.

A Sa Granja d'Esporles existeix un exemplar de teix que molt possiblement és un dels arbres més antics de Mallorca. Se li han calculat uns 2000 anys. Fa la competència pel que fa a vellura a les oliveres.

Conec dues persones que han sembrat teixos i han aferrat. El meu amic Onofre Martorell de Puigpunyent en té un devora uns tarongers sobre el pujol. A l'ermita de Valldemossa l'ermità Benet, manacorí, fa poc en sembrà un petit exemplar. El teix es pot sembrar amb esqueix i ben aviat treu arrels com una branca de figuera amurgonada. Aquest arbre creix molt lentament i en llocs ombrívols i estima les altures i l'humitat. En general es pot dir que creix solitari i en petits

redols. De vegades, però, hi ha excepcions notables. Fa un cinc o sis anys pujant des del monestir benedictí de St. Miquel de Cuixà, a la Catalunya francesa, cap al Canigó, muntanya de 2700 metres d'altura a mitjan camí la sorpresa fou extraordinària. Davant meu hi havia un bosc ample, tot ell de teixos alts com es campanar d'Ariany i de soca molt gruixada i ben drets, i aixó que havien crescut sense politxó. Per recórrer aquest bosc vaig emprar gairebé una mitja horeta. Record aquest fet com una de les grans impressions que he rebut en la meua vida, una memòria ben plaent i que encara em dura.

Davall aquests arbres gegantins hi havia a milenars de teixos petitons i de moltes mides. Quina festa pels meus ulls! Quan pugui feré un esforç per tornar a la Catalunya francesa i admirar tot el dia aquest bellíssim bosc de teixos extraordinaris. Per a mí contemplar un teix vol dir alegria: sense bravetjar puc dir que som el Monjo de Montserrat que coneix quasi tots els reconos o indrets a on s'amaguen aquests arbres solitaris i de les altures.

Per acabar voldria dir que el llenyam de teix és fort i dur com la pedra viva. A Europa s'han trobat puntes de llança de l'època paleolítica dsprés de mils d'anys en perfecte estat. Després del gran incendi de la muntanya de Montserrat he reparat que els teixos cremats conserven les soques sense cap corc, cosa que no passa amb els pins, molts d'ells ja caiguts i travejats pel corc.

Llorenç Julià, Monjo de Montserrat.

Un dels mesos de l'any de més marcat caire religiós és el de maig, ja que si ho recordau tot ell està dedicat pels cristians a la Verge Maria. Maig ha estat sempre per nosaltres "el mes de Maria". Tots n'hem fet algun o hem visitat els de la Parròquia o cases particulars.

Maldament sembli un contrasentit això també vol dir que el mateix temps maig és, o era, el més pagà de tots. Com és això? Molt senzill. Quan arriba la primavera i la vida esclata esponerosa per tot arreu pareix talment que l'any comença llavors. En temps antics quan encara els homes no tenien massa clara la idea de la divinitat, creien que havien de donar gràcies i tenir contents a tots aquells arbres que florien, fonts que rajaven l'aigua que els donava la vida i els camps que fruitaven pel seu aliment. Gràcies a ells vivien i pensaven que adorant-los mostraven el seu agraïment.

Aquests costums, cristianitzats amb el temps, han arribat fins a nosaltres.

Sabeu que a totes les ermites de Mallorca s'hi troba una font, no hi manca mai. No cregueu que sia feta d'ara i no més per beure; això vol dir que fa molts segles aquell puig ja estava sacralitzat, abans, naturalment, de que hi construïssin l'oratori o l'ermita cristiana. Les gents ja hi anaven a beure aquella aigua que creien divina o a seure davall algun lledoner o arbre que creien protector.

Ja sé que això us pot semblar un poc estrany, però així és: la persona humana abans de res va adorar la terra i allò que de ella sortia. Més tard vendria el cristianisme i els seus rites i les normals evolucions i adaptacions de tots aquells cultes antiquíssims.

A Mallorca no hi ha massa tradició d'aquesta adoració als vegetals; així mateix escampam murta pels carrers, pujam a pins pelats per aconseguir un premi, creim que els lledoners alliberen de llamp o donam preferència a les alfabugueres dins les esglésies a l'hona d'ornarles. No és per casualitat. No és perquè sí.

A la península el cas és diferent. A molts llocs es balla envoltant un arbre o els fan reis de les bulles i simulen adorar-los i fer-los festa. Trobaríem gran quantitat de festes que es fan a fonts, rius, boscos, etc. Són els "Mayos" de Castella, les "Cruces de Mayo" andalusses, etc.

Una vegada més hem de tenir clar que per estudiar el folklore que coneixem actualment ens hem d'endinsar dins les foscuries dels temps remots.

Francesc Vallcaneras.

CURSOS EN PREPARACIÓ:

El Servei de Promoció Econòmica de la Mancomunitat Pla de Mallorca, en col·laboració amb l'INEM i la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear, té previst realitzar els següents cursos de formació ocupacional:

CURS DE JARDINERIA.

Destinat principalment i exclusivament, als joves entre 18 i 25 anys, té una durada de 500 hores. L'objectiu del curs és aconseguir la incorporació laboral dels alumnes que hi assisteixin. Les pràctiques es realitzaran previsiblement als diferents municipis de la Mancomunitat.

CURS D'AGRICULTURA ECOLOGICA.

L'agricultura ecològica és una sistema de producció que evita i exclou d'una manera ample l'ús de fertilitzants sintètics, pesticides, reguladors del creixement i aditius en les llavors. Actualment, existeix una forta demanda d'aquesta categoria de producte agrícola en el mercat, ja que de cada vegada més, el públic n'és conscient de la necessitat de compatibilitzar el medi ambient amb l'agricultura. El pagès del Pla n'és conscient que l'agricultura ecològica pot ésser una alternativa al problema del manteniment de l'economia agrícola.

Aquest curs no sols va dirigit a agricultors, sino que també hi poden accedir persones interessades en el tema.

CURS D'ANIMACIÓ SOCIOCULTURAL.

Aquest curs està dirigit principalment, no exclusivament, a joves entre 18 i 35 anys. Pretén servir com a plataforma per a la detecció de

possibles projectes d'Animació Sociocultural pel Pla de Mallorca, que puguin realitzar-se baix el patrocini de la Mancomunitat.

La durada del curs serà de 300 hores, amb 100 hores de pràctiques que es desenvoluparan en entorns diferents a les classes teòriques (tallers, acampades, excursions...)

CURS DE RESTAURACIÓ I RECICLATGE DE MOBLES.

Els assistents en aquest curs es formaran en els següents aspectes:

- Reciclatge de mobles.
- Coneixement de la fusta i les seves característiques.
- Història del moble.
- Utilització i manteniment de les eines.

El curs estarà destinat preferiblement a majors de 25 anys. Hi ha possibilitat de treballar un cop acabat el curs, ja que en el camp de la fusteria es necessiten treballadors qualificats.

GESTIÓ EMPRESARIAL.

Aquest curs, està destinat a persones que tinguin interès en introduir-se al món empresarial i vulguin conèixer el funcionament de l'empresa. Si vols, aquesta pot ésser la plataforma ideal per crear la teva pròpia empresa. El curs tindrà una durada de 300 hores, aproximadament.

SI ESTÁS INTERESSAT EN REALITZAR ALGUN CURS DELS QUE HEM PROGRAMAT, NO ESPERIS AL DARRER MOMENT, TELEFONA D'HORA AL:

SERVEI DE PROMOCIÓ ECONÒMICA
MANCOMUNITAT PLA DE MALLORCA
C/ HOSPITAL, 24 07520 PETRA
TELÈFON: 83 00 00

Trobareu ses solucions als passatemps a sa pàgina 22 d'aquesta revista.

TEST CULTURAL

1) Per començar, anem un poc de política. Com deus saber, darrerament hi ha hagut un poc de moguda per devers la Conselleria de Cultura, ja que en pocs mesos hem conegut a tres Consellers diferents. Sabries dir el nom de l'actual?

- Maria Antònia Munar.
- Bartomeu Vidal.
- Bartomeu Rotger.
- Pilar Ferrer.

2) A n'aquest mateix número, surt un petit extracte de l'estudi fet pel CIM a damunt la població del Pla de Mallorca. D'aquest estudi, entre altres podem treure la conclusió de que hi ha poca gent que sab llegir i escriure. Sabries dir quin tant per cent?

- El 75 %
- El 15 %
- El 42 %
- El 63 %

3) Si has llegit l'estudi del CIM segurament no tindràs problemes per saber quina és la mitjana d'edat del Pla.

- 51 anys
- 65 anys
- 33 anys
- 90 anys

4) Aquesta revista que tens entre mans, ja fa molt de temps que va començar a publicar-se, tant, que el proper Gener del 94 serà una data assenyalada per la publicació, complirà una quantitat important d'anys Sabs quants?

- 15
- 25
- 20
- 10

5) Supòs que cada diumenge escoltau Ràdio Ariany, per tant no tendreu cap dificultat per contestar a quin punt de la ràdio l'heu de sintonitzar.

- Al 103.2 de FM
- Al 102.3 de FM
- Al 105.8 de FM
- Al 100.5 de FM

LLETRES BARREJADES

Com que hem estat en temps de Setmana Santa, he pensat que seria interessant que us esforçassi un poc per intentar trobar a n'aquest recuadre 10 elements propis d'aquesta època.

P R O C E S S O A S
A S C F B L O R E L
X C U R O P F X S L
O S D I E A T V O E
T A B F C U A P L P
T O F R R A S A P S
R F R E I X U R A E
M I P T B V O Q S R
P A N A D E S C O C
C A C O N F I T S A

PENSAMENTS

Supòs que estareu tots d'acord en mi si afirm que no s'havia sentit parlar tant mai de violència com actualment. No és la meva pretensió fer aquí un estudi damunt aquest fet però sí exposaré a continuació un "Decàleg" que m'arribà a les mans de què s'ha de fer per "fabricar" un delinqüent i que em deixà bastant pensatiu i preocupat.

"Ens que si llegeixes aquest "Decàleg" i ets pare, possiblement et faràs a tu mateix una sèrie de reflexions.

COM FABRICAR A UN DELINQUENT

- 1) Dona-li des d'infant tot el que desitgi. Així creixerà convençut de que el món sencer li deu tot.
- 2) Riu si diu beneitures. Així creurà que és molt graciós.
- 3) No li donis formació espiritual. Ja l'agafarà quan sia major.

Mai li diguis: "Aixó està mal fet". Podria adquirir complexes de culpabilitat i més tard quan per exemple sia detingut per qualche robatori, estarà convençut de què la societat és la que el persegueix.

- 4) Fet". Podria adquirir complexes de culpabilitat i més tard quan per exemple sia detingut per qualche robatori, estarà convençut de què la societat és la que el persegueix.
- 5) Replega tot el que ell tiri a terra. Així creurà que tots els demés estan al seu servei.
- 6) Deixa-li llegir i veure tot. Escurau en detergent la vaixela en la qual menja, però deixa que el seu esperit es recre-hi en qualsevol curtesa.
- 7) Discuteix sempre davant ell. Així s'anirà acostumant i quan la família ja estigui destrossada, no se n'adonarà.
- 8) Dona-li tots els diners que demani, no sia cosa que sospiti que per disposar del mateix es necessari treballar.
- 9) Que tots els seus desitjos sian satisfets: menjar, beure, divertir-se. D'aquesta manera, no resultarà esser un frustrat
- 10) Dona-li sempre la raó: Els professors, la gent, la llei...la tenen presa amb l'infant.

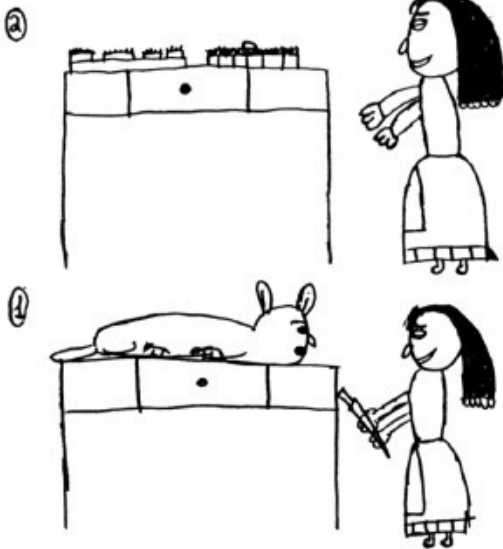
"I quan el teu fill sia ja un delinqüent, proclama que mai vares poder amb ell".

Si has llegit aquest decàleg i tens infants supòs que t'haurà aixecat qualche preocupació. A mi em va deixar molt pensatiu.....

Biel Tovell

Aquest treball ha estat realitzat per alumnes de sisè, setè i vuitè.

Cada any solem fer panades d'un me que solem matar i és que no volem deixar costums que nos han ensenyades.

Sa madona fa panades, totes juntes, no te les foto menjar, però amb unes bones empanades, te las arribes a acabar

— Per pasqua dau-me panades si em voleu veure l'entent de pasta no molt gruixada i sense gens de Covent i teniu-ho ben present que no m'agraden Cuernades

Madoneta, madoneta per sa panada venim; dau-la-mos carregadeta de tallades i saim.

Es de sa tercera edat,
d'Ariany vàrem partir,
per poder-mos divertir,
en un diumenge ben despejat
i en molta tranquililitat
s'excursió poder seguir.

Dos autocars varen venir,
per dur-mos a passejar,
i així sa gent hi va pujar,
per llavors poder partir.

Després de tothom haver pujat,
s'autocar ja va arrancar,
i "Salve Regina" vàrem cantar,
perque tot mos surtís bé.

"Salve Regina" vàrem cantar,
perque tenguem un bon dia,
idò que Déu ho faci així voldria,
que tornem amb alegria,
i no tenguem cap novetat.

A "Sa Granja" vàrem arribar,
i mirarem s'exposició,
jo crec que tota s'excursió,
a tothom les va agradar.

A n'aquesta exposició,
de "Sa Granja" ja anomenat,
hi ha tan gros variat,
que és difícil contar-ho,
perque si hi ha de bo millor,
fins i tot l'Inquisició,
dins un cuarto està exposat.

Un jardí que és preciós,
que un passa gust de mirar,
amb molta d'aigua que allà hi ha,
que de per tot surten brolladors,
i llavors lo més hermós,
que qualsevol detall allà hi ha.

Quan tot ja va estar mirat,
en dues hores de trescar,
sortírem a un pati que hi ha,
que aquí tot ja està acabat,
més que vengué es segon plat,
que pa de figa i bunyols mos varen dar,
sa mistela i sa taronjada tampoc hi faltà,
i tothom quedà aconhortat,
i uns bons "sillons" per descansar,
pes qui venia cansat.

Jo d'aquí res més puc contar,
més que tot és de primera,
i si un té passatjera,
a "sa Granja" ha d'anar,
i si un no ho ha vist mai recordarà,
lo que ara diu en Frontera,
que a sa "Granja" un no so espera,
ses coses bones que hi ha.

Des d'aquí tornam partir,
i per Esporles vàrem passar,
tot Palma vàrem travessar,
fins arribar a Porto Pi,
i es camí vàrem seguir,
fins que a Gènova vàrem arribar,
i s'autopista vàrem agafar,
i directe cap a dinar,
que sempre sol acabar així.

I a Ca ses Tres Germanes vàrem arribar,
un restaurant de primera,
quasi tot gent arianyera,
i passàrem gust de dinar.

Arròs brut mos varen dar,
i bistecs amb guarnició,
això diuen que és lo millor,
per es de sa tercera edat menjar,
vi i aigua tampoc en faltà,
que això és bona condició,
però han d'anar alerta a n'es panxó,
sino es colesterol pujarà.

Es plat dolç mos varen servir,
que estava molt ben presentat,
tarta, melicotó i gelat,
que de gust era molt fi,
es cafè a darrera va venir,
es licor, anís i conyac.

Llavors anàrem a ballar,
a una sala de primera,
però no hi havia ballera,
perque pocs balladors hi ha,
un parell de balls vàrem ballar,
però aviat ja s'acabà,
i jo vaig ballar sa darrera.

A Son Pardo vàrem anar,
a veure es cavalls de carreres,
allà mos obriren ses barreres,
i de franc tots vàrem passar.

Qualcún a sa Quiniela jugà,
i va dur tanta fortuna,
quinieles en feren una,
i es seus cavalls varen guanyar.

De Son Pardo vàrem partir,
que es sol ja anava ponguent,
però mentrestant la gent,
una hora se va divertir.

Quan agafàrem sa carretera,
tothom ja se va alegrar,
i a tots ja les va agafar cantera,
perque diven a ca seva,
és es millor puesto que hi ha.

Quan a Ariany vàrem arribar,
una cançó les vaig fer,
i ara la repetiré,
si un la vol recordar.

A Ariany anam a arribar,
i per "Sa Granja" hem passat,
i a Ca ses Tres germanes hem dinat,
gràcies a Déu hem de donar,
que tots tornam arribar,
a Ariany sense cap novetat.

Joan Frontera.

SOL·LUCIONS ALS PASSATEMPS

TEST CULTURAL

- 1) Bartomeu Rotger
- 2) El 42 %
- 3) 51 anys
- 4) 25
- 5) Al 100.5 de FM

LLETRES BARREJADES

P	R	O	C	E	S	S	O	A	S
A	S	C	F	B	L	O	R	E	L
X	C	U	R	P	F	X	S	L	
O	S	D	I	E	A	T	V	O	E
T	A	B	F	C	U	A	P	L	P
T	O	F	R	R	A	S	A	P	S
R	F	R	E	I	X	U	R	A	E
M	I	P	T	B	V	O	Q	S	R
P	A	N	A	D	E	S	C	O	C
C	A	C	O	N	F	I	T	S	A

D'esquerra a dreta i començant per la fila superior: 1) Magdalena Julià Pascual (de Son Ribotet), 2) Catalina Alzamora Ramis (Capitana), 3) Margalida Roca Febrer (Roca), 4) Maria Rigo Melis (Melis), 5) Don Toni Rubí, 6) Catalina Alzamora Julià (Julià), 7) Teresa Fluxà Caldentey (de Cas Mestre), 8) Antònia Orell (Tomàtiga), 9) Rafela Darder Horrach (Magre), 10) Joana Pascual Darder (de Calderitx), 11) Francisca Curient Cànaves (Genera), 12) Maria Mas Cifre (des Pujolet), 13) Margalida Font Bauçà (Llebre).

AMB LA MATEIXA FREQUÈNCIA!

A Menorca i a les Pitiüses

Les entitats sotasignants instam el Govern central a respectar les mateixes freqüències que des de fa anys permeten la recepció de les televisions autonòmiques de Catalunya i de València a Menorca, Eivissa i Formentera, on gaudeixen de gran acceptació. Aquests canals són una eina d'acostament i coneixement mutu amb aquells dos països, amb els quals compartim història, llengua i cultura, i moltes altres característiques com a països mediterranis. Qualsevol altra "solució imposada" causaria greus perjudicis i seria vista com un menyspreu a la iniciativa social i als drets dels ciutadans.

Ofereim el nostre màxim suport a aquesta justa reclamació dels menorquins, eivissencs i formenterers, amb els quals compartim en aquests moments històrics un projecte nacional comú de recuperació de l'autogovern, iniciat a partir de l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia vigent. Ens comprometem a promoure una relació fluida a tots els nivells (econòmic, social, ludic, informatiu, cultural...) entre les nostres illes i demanem a les institucions que estimulin i afavoresquin aquesta col·laboració.

Reclamam, finalment que urgentíssimament es trobi una via per a un model propi de RTV autonòmica balear, peça essencial de la construcció del nostre país; que es garanteixi la recepció del senyal adiovisual en condicions òptimes de les ràdios i televisions en català, i sobretot del Canal 9, i que es legalitzin formalment les freqüències emprades per a aquesta recepció, cosa que ja passa d'hora; que es doni tot el suport necessari a les emissores de ràdio i TV d'àmbit local i comarcal, que jugaran un paper importantíssim en la vertebració social, cultural i nacional del nostre poble. A la consecució d'aquests objectius dedicarem els nostres millors esforços.

Obra Cultural Balear i les seves 20 delegacions, Universitat de les Illes Balears (Consell Executiu), Premsa Forana de Mallorca, Bisbat de Mallorca, CCOO, PIMEEM, Confederació d'Associacions de Pares d'Alumnes (COAPA), Federació d'AAVV de Palma, Federació de TV locals de Mallorca, GOB, Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes Balears (STEI), Grups d'Esplai de Mallorca (GOEM), Santuari de Lloc, Cua Pollença, Consell de la Joventut de les Illes Balears, Escola d'Esplai de les Illes, Escola Municipal de Mallorca de Manacor, Fundació Joan Amengual i Pericàs de Campanet, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Associació Festival Chopin de Valldemossa, Associació d'Educació d'Adults de Mallorca, Associació El Mirall, Associació Amics de la Glosa, Associació de Periodistes de les Balears, Associació Educativa de les Illes Balears, Centre de Professors de Palma (CCP), Gremi de Llibreters de Mallorca, Grup de Drets Humans de Mallorca, Grup Blanquerna, Justícia i Pau, Monestir de la Real, Moviment d'Escoles Maiorquines, Moviment Escolta i Guaitpe de Mallorca, Museu Balear de Ciències Naturals de Sóller, Societat Balear d'Educació Ambiental, Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes de Mallorca, Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres, Associació Voltor.

- Què tal com has passat ses festes?, no te vaig veure per ses funcions.

- I com vols que hi anàs, saps a les 8 que enen de prest, jo encara feia se taiades per posar a ses panades.

- Sempre tens aus o colamins, un cop per prest, un cop per tard, sempre trobes.

- Bé idò meam, contam com varen esser.

- I com sempre, de cada any manco gent, i ses processons un xerrim, te dic que es joves, entre pocs que n'hi ha i encara que no vagin a missa, en haver fuites n'altros podran tancar.

- Escalta, ja va sentir per es diari, què no ho veres?

- A ne què?

- Que sa gent de sa Mancomunitat com més va més vella tonna.

- I què és això de sa Mancomunitat?

- Tras de poma!, i ara no saps això?, tots es pobles des Pla s'han ajuntats i han fet com un poble gran que sa diu sa Mancomunitat.

- I això que té que veure amb Aniany?

- Que Aniany és un d'aquests tretze pobles

- I què passa amb sa Mancomunitat?

- Que si va fer una enquesta i varen dir que quasi sa mitat de gent no sap lletna.

- I què se pensen aquests?, ell en aquell temps només anàvem a custuna es dies que plovia, ets altres anàvem a fer feina per fonavila.

- També vàrem dir que menjàvem molta poca fruita, verdura i peix.

- Ana és hora de menjar verdura, jo que tenc sa conservadona ben plena de xot, porcella i panades congelades; i ara les he de tirar per menjar quatre bledes bullides.

Ala! venga, que diguin lo que vulguin!, monin mantin monin fàrtin.

- No, i encara no saps sa més grossa.

- Meam diguel'em.

- Idò també posava que na s'usa que ses dones vagin a veure es ginecòleg.

- I aqueix homo qui és?

- Això és un metge que mira...

- Què és què mira?

- I què ha de mirar?, es baixos!

- Remilputes!!! quin una que n'has dita, i ana què s'han pensat, oh Bonjesuset! perdonau-me.

Mai he anat a cap metge que les me miràs, tan gelosor com les tenc jo.

- Bé, però així ponen sebne si hi tens cap malaltia.

- Que no me venguin amb aquestes coses!, joestic bé així, i no vull mostrar nes a ningú.

I aquesta "questa" que dius que feren que diu més coses?

- També posava que molta de gent encara té es clot negre, i això és molt delicat perquè pot contaminar ses cisternes.

- I com no l'hem de tenir, si ses siguis estan aturades?. Deien que en acabar s'any ja estarien llestes, i si anam d'aquesta marxa senà l'any 2000 i encara estarem igual.

- Jo si he d'esperar fins a l'any 2000 perquè me tapin es clots que hi ha per davant ca nostra, ja hi hauré caiguda més de dos pics, entre sa grava que patina i es clots que hi ha per tots es carrers..., te dic que si en tonnar no asfalten de "conglomerat"...

- No passis pena, a n'es Jury haurem d'anar a votar i tot s'arreglarà.

- A n'es jury?, i jo que hem pensava que hi haviem d'anar per s'octubre.

- Ah!, però en Felipe les ha adelentades.

- Mira aquest reputa! i fa lo que vol!

- Bé però com que ell és es qui té sa pella pes mànec i fa anar s'oli allà on vol.

- Bé a jo m'és igual, mentres no me llevi sa paga...

- Deixarem anar sa politica perquè sino arribarem a ses castanyes.

- Escalta, i tú que sempre estàs al dia de tot, devers es futbol vaig veure que hi havia molt de maneig, i què hi fan?

- Què hi fan?, o no ho saps?, uns excusats per sa gent que va a sa piscina, i unes dutxes per rentar-se, i uns vestidors per canviar-se sa roba...

- O no sa nenten dins sa piscina?

- No, sa piscina és per nedar, no és per rentar-se.

- No, i no és que no hi hagi molta d'aigo.

- Jesús que ets d'entebanada!

- Ana que estan fets només falta que ets allots les espenyin, perquè te dic que n'hi ha molts a llaure sense contral.

- Se coneix que tú no tens nets.

- No té nes que veure això, quan són malcriats ho són i s'ha acabat.

- I xerrant de tot què vares anar a Menorca?

- A Menorca?, no no hi vaig anar jo!, jo me maneig.

- Te manetges? lo que ho fas per no pagar, ja te conec ja!, tú ets una devota de "la santa del puño".

- Oh gran puryetera, això no és vera!, i tú que hi anares?

- Jo sí, i molt que me va agradar!, vaig esser sa primera que m'hi vaig apuntar, no me vull anar endarrer de nes, ho vull tastar tot.

- Meam, contem quatre coses, com vos va anar?

- Pensat'ho si t'ho contaré!, hi haguesis venguda, ana no tendries mal de ventre.

- Es que ets una reput...

- Et! atuna es carro, no importa que t'alsunis tant, tarmateix no te contaré nes, ho has sentit?

- Au idò vete'n a pongar fum, jo m'en vaig!!!

- Jesús quin "annaque" que t'ha pegat.